

Slow scan voor Konijnenwelzijn op de kinderboerderij

Disclaimer

Dit document presenteert het praktische gedeelte van het uitvoeren van een welzijnsmonitoring van konijnen op de kinderboerderij. Het welzijnsassessment is ontwikkeld om intern uitgevoerd te worden door een MBO dierversorger niveau III of IV, die werkzaam is als beheerder of dierversorger van een kinderboerderij, maar kan ook als extern evaluatie-instrument worden gebruikt.

Belangrijk is dat het assessment een aanvullend karakter heeft op bestaande wet,- en regelgeving en andere certificeringen die er zijn. De kinderboerderijhouder dient zelf zorg te dragen voor het voldoen aan deze voorschriften. Het protocol zal voorschriften vanuit overheden of overkoepelende organisaties (d.w.z. wetgeving) op geen enkele manier overstijgen of vervangen. Wat verder ook betekent dat eventuele aanpassingen op de kinderboerderij gebaseerd op resultaten van het assessment niet in strijd mogen zijn met de wet. Het protocol is opgesteld aan de hand van actuele wetenschappelijke literatuur in combinatie met expertise vanuit het werkveld. Gedurende de jaren zullen er meer wetenschappelijke onderzoeken worden gedaan naar het houden van konijnen, het natuurlijk gedrag en het welzijn van konijnen waardoor dit protocol aangepast kan worden aan de hand van de nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen.

De auteurs, uitgever en Hogeschool Van Hall Larenstein kunnen niet aansprakelijk worden gesteld voor schade teweeggebracht door het uitvoeren van het protocol. Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd en/of verspreid zonder schriftelijke toestemming van de uitgever en/of auteurs.

Lectoraat Welzijn van Dieren
Postbus 1528
8901 BV Leeuwarden
September 2013

Voorwoord

Het konijnenwelzijn op veel kinderboerderijen in Nederland laat te wensen over (*van der Valk, 2006*) en dit zou, vanwege de voorbeeldfunctie van kinderboerderijen, een verkeerd beeld kunnen geven over de verzorging van konijnen voor de mensen die thuis konijnen houden. Veel konijnen, gehouden als gezelschapsdier, worden niet optimaal verzorgd en gehouden (*Leenstra et al., 2009*) waardoor ze veel ongerief kunnen ervaren en vroegtijdig sterven (*Schepers et al., 2009*). Om een goede welzijnsstandaard op kinderboerderijen te garanderen zullen kinderboerderijen bewust moeten worden van het konijnenwelzijn op hun kinderboerderij en moeten eventuele verbeterpunten aangeduid worden. Om een beeld te vormen van het konijnenwelzijn op de kinderboerderij is een *slow scan* voor het konijnenwelzijn op kinderboerderijen samen gesteld. Deze *slow scan* maakt het mogelijk om een welzijnsevaluatie uit te voeren die een beeld vormt van het konijnenwelzijn op de kinderboerderij en eventuele verbeterpunten aanduidt. Deze welzijnsevaluatie kan uitgevoerd worden door een persoon binnen de eigen organisatie of onderneming of door een onafhankelijk persoon of instantie buiten deze organisatie of onderneming.

Onze dank gaat uit naar onze afstudeerbegeleiders, Corine Oomkes, Vincent Neddermeijer en Marko Ruis voor de begeleiding van alle projecten waaronder deze *slow scan*. Ook willen wij graag Henri Kuipers bedanken voor de hulp bij het vaststellen van de weegfactoren. Daarnaast zou het niet mogelijk zijn geweest een *slow scan* voor konijnenwelzijn op de kinderboerderij samen te stellen zonder de hulp, medewerking en gastvrijheid van alle bezochte kinderboerderijen. Daarom gaat grote dank uit naar alle kinderboerderijen die tijdens de praktijkinventarisatie bezocht zijn om het monitoringsprotocol uit te voeren. Als laatste gaat onze dank uit naar Vere Bedaux, Mariska Oude Nijhuis en alle mensen die bijgedragen hebben aan het monitoringsprotocol voor konijnenwelzijn op de kinderboerderij (2010) die als basis gebruikt is voor deze *slow scan*.

Immy Kloet & Franca Paardekooper

17 oktober 2013

Leeuwarden

Inhoudsopgave

1 Inleiding	5
2 Voorwaarden en richtlijnen.....	6
2.1 Algemene voorwaarden en richtlijnen.....	6
3 Parameters	7
3.1. Welzijnsprincipe: Goede voeding.....	8
3.1.1 Welzijns criterium: Afwezigheid van honger.....	8
3.1.2 Welzijns criterium: Afwezigheid van dorst.....	10
3.1.3 Welzijns criterium: Aanvullende voedingsbehoefte	11
3.2 Welzijnsprincipe: Goede huisvesting	14
3.2.1 Welzijns criterium: Comfort tijdens rusten	14
3.2.2 Welzijns criterium: Thermisch comfort.....	15
3.2.3 Welzijns criterium: Bewegingsgemak	16
3.3 Welzijnsprincipe: Goede gezondheid	18
3.3.1 Welzijns criterium: Afwezigheid van verwondingen.....	18
3.3.2 Welzijns criterium: Afwezigheid van ziekten	22
3.4 Welzijnsprincipe: Juiste administratie.....	24
3.4.1 Welzijns criterium: Afwezigheid van ziekten	24
3.5 Welzijnsprincipe: Natuurlijk gedrag	29
3.5.1 Welzijns criterium: Uiten van sociaal gedrag	29
3.5.2 Welzijns criterium: Uiten van ander gedrag.....	32
3.5.3 Welzijns criterium: Mens - Dier - Relatie (MDR)	33
3.5.4 Welzijns criterium: Positieve emotionele staat	33
3.6 Volgorde parameters slow scan	38
4 Score	39
4.1 Scoreblad	39
4.2 Scoreformulier	40
Literatuur.....	43
Bijlage I	Scoreblad
Bijlage II	Scoreformulier

1 Inleiding

Met deze *slow scan* voor konijnenwelzijn op de kinderboerderij kan een globaal beeld gecreëerd worden van het konijnenwelzijn op de kinderboerderij en worden eventuele verbeterpunten achterhaald. Deze *slow scan* is ontwikkeld door het bestaande monitoringsprotocol te testen op vijftien kinderboerderijen in Nederland. De verbeterpunten, die door deze praktijkinventarisatie achterhaald zijn, zijn met behulp van literatuur aangepast. In de *slow scan* worden de voorwaarden en richtlijnen voor het uitvoeren van de *slow scan*, de parameters en de scores die gebruikt worden om een indicatie te geven van het welzijn, beschreven.

De *slow scan* is ontwikkeld voor konijnen gehuisvest op kinderboerderijen (in Nederland) en is een momentopname. Het omvat verschillende houderijsystemen (zoals binnen, buiten, solitair en in groepen) waar de uiteindelijke score op gebaseerd is. De *slow scan* is ontwikkeld met als doel het uitvoerbaar te maken voor kinderboerderijbeheerders, medewerkers en personen met een diergerichte opleiding met een opleidingsniveau van minimaal MBO III. De resultaten van de *slow scan* kunnen besproken worden met een daartoe bevoegd instituut of persoon om eventuele verbeteringen of veranderingen toe te passen en het konijnenwelzijn op de kinderboerderij te verbeteren.

De basis voor deze *slow scan* is het in 2010 ontwikkelde “Monitoringsprotocol voor konijnenwelzijn op de kinderboerderij” geschreven door Vere Bedaux en Mariska Oude Nijhuis (2010) en is, met toelichting op alle parameters, criteria en scores, te vinden op <http://library.wur.nl/WebQuery/edepot/145265>.

2 Voorwaarden en richtlijnen

Om een juiste indruk te krijgen van het konijnenwelzijn op de kinderboerderij dient men zich aan de volgende algemene voorwaarden en richtlijnen te houden.

2.1 Algemene voorwaarden en richtlijnen

- De *slow scan*, zoals deze nu voor u ligt, is gebaseerd op de actuele wetenschappelijke kennis van het konijnen(welzijn) in 2013. Wanneer deze scan op een later tijdstip uitgevoerd wordt, dient men rekening te houden met eventuele veranderingen in de actuele wetenschappelijke kennis van konijnen(welzijn).
- De *slow scan* dient een beeld te geven van het konijnenwelzijn op de kinderboerderij en eventuele verbeterpunten te achterhalen. Hiervoor dient de scan zorgvuldig en naar waarheid ingevuld te worden.
- Voor het uitvoeren van de *slow scan* dient de gehele *slow scan* inclusief bijlagen goed doorgenomen te worden.
- Hanteren van konijnen dient volgens de richtlijnen te gebeuren.
- Parameters waarvoor hanteren van een konijn nodig is dienen achter elkaar aan hetzelfde konijn uitgevoerd te worden voordat men een ander konijn hanteert.
- Parameters waarvoor contact met een konijn nodig is dienen uitgevoerd te worden met handschoenen aan. Per konijn moet een nieuw paar worden gebruikt. Indien er geen handschoenen aanwezig zijn dient men de handen te wassen met desinfecterende zeep na een konijn gehanteerd te hebben.
- Wanneer een kinderboerderij een quarantaineverblijf en/of een ziekenboeg heeft zullen deze verblijven en de konijnen in het quarantaineverblijf en/of de ziekenboeg niet meegenomen worden in de vierendertig andere parameters van de *slow scan*.
- De *slow scan* dient uitgevoerd te worden volgens de volgorde weergegeven in Tabel 2.
- De at random selectie van konijnen, die bij sommige parameters een vereiste is, dient zo eerlijk mogelijk te gebeuren.
- Voor de uitvoering van de *slow scan* zijn de volgende materialen benodigd:
 - Rekenmachine
 - Pen
 - Scoreblad
 - Vlooiengkam
 - Meetlint (of ander instrument waar lengte mee gemeten kan worden)
 - Zaklantaarn
 - Plastic paar handschoenen(meerdere)/desinfecterende zeep
 - (Gele) Tennisbal
 - Stoel
 - Doek/kleed/handdoek voor het onderzoeken van konijnen
 - Klembord of andere hard oppervlak zodat scores makkelijk genoteerd kunnen worden.

3 Parameters

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de zesendertig parameters, verdeeld over de vijf welzijnsprincipes te weten; Goede voeding, Goede huisvesting, Goede Gezondheid, Juiste Administratie en Natuurlijk gedrag gemeten dienen te worden. De gehele *slow scan* zal twee tot vier uur duren afhankelijk van het aantal verblijven en konijnen op de kinderboerderij. De parameters zijn verdeeld over diergerichte parameters, wat wil zeggen dat de meting verricht dient te worden aan het konijn, omgevingsgerichte parameters, wat wil zeggen dat de meting verricht dient te worden aan de omgeving waar het konijn zich in bevindt (huisvesting) en managementgerichte parameters, wat wil zeggen dat de meting verricht dient te worden aan het management van de kinderboerderij.

In de *slow scan* wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen een meting die verricht moet worden aan/bij een verblijf en een meting die verricht moet worden aan/bij een konijn. De *slow scan* gaat uit van de volgende vier meetmethodes die aangeven hoeveel metingen verricht dienen te worden en of deze meting verricht dient te worden aan een konijn of aan het verblijf:

- *A. De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (m.u.v. de verblijven in de ziekenboeg en quarantaine).*
- *B. De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen.*
- *C. Één algemene meting.*
- *D. De meting vindt plaats aan/bij alle konijnen individueel (m.u.v. de konijnen in de ziekenboeg en quarantaine).*

Methode B vereist een at random selectie van de konijnen. Bij het at random selecteren van konijnen mogen de volgende konijnen niet meegenomen worden:

- Drachtige konijnen
- Konijnen in quarantaine
- Konijnen in de ziekenboeg
- Konijnen die minder dan zes weken aanwezig zijn op de kinderboerderij
- Jonge konijnen die nog in hetzelfde verblijf zitten als de voedster
- Konijnen die niet van de kinderboerderij zijn (pensiongasten)

Per parameter kunnen er strafpunten behaald worden wanneer de kinderboerderij niet voldoet aan de ideale welzijnsnorm voor konijnen. Het aantal te behalen strafpunten varieert per parameter van minimaal nul tot maximaal vijf punten. Er zijn parameters waar één waarde van toepassing kan zijn en parameters waar meerdere waardes van toepassing kunnen zijn. Of er één of meerdere waardes per parameter mogelijk zijn wordt als volgt weergegeven.

- (1). Er is één waarde mogelijk bij deze parameter
- (2). Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter

De parameters zullen hieronder uitgebreid omschreven worden waarna in Tabel 2 weergegeven is welke volgorde men aan dient te houden bij het uitvoeren van de *slow scan*.

3.1. Welzijnsprincipe: Goede voeding

3.1.1 Welzijns criterium: Afwezigheid van honger

Parameter	Lichaamsconditie								
Soort parameter	Diergerichte parameter								
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).								
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).								
Definitie	Lichaamsconditie wordt gedefinieerd als de fysieke toestand waarin het konijn verkeert.								
Omschrijving meting	Bekijk het konijn van de zij- en bovenkant en beoordeel hierbij de zichtbaarheid van de heupbeenderen, ruggengraat en ribben. Beoordeel hierna of de heupbeenderen, ruggengraat en ribben te voelen zijn en scoor de lichaamsconditie aan de hand van Figuur 1. Als het niet mogelijk is de lichaamsconditie van het konijn te beoordelen terwijl het konijn zich in het verblijf bevindt, til dan het konijn uit het verblijf en zet het neer op een stroeve ondergrond. Hou bij het beoordelen van de lichaamsconditie ook rekening met de wam. Konijnen met overgewicht kunnen een ontwikkelde wam (een huidplooi onder de kin) hebben, waarin vet wordt opgeslagen. Een konijn met een wam is echter niet direct te dik. Voedsters van grote konijnenrassen hebben vaak ook een wam (erfelijk bepaald). Deze wam moet wel klein zijn. Konijnen die in het verleden dik zijn geweest kunnen een lege wam hebben. Voel dus of de wam “vol” of “leeg” is, let op het formaat van de wam en het konijnenras. Baseer de beoordeling van de lichaamsconditie bij twijfel op het silhouet van het konijn.								
Waardes	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Waarde</th><th>Score</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A. De heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn eenvoudig te voelen maar zijn afgerond en dus niet scherp en het rompgebied is vlak.</td><td>0</td></tr> <tr> <td>B. De heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn zeer scherp uitstekend bij aanraking (mager).</td><td>2</td></tr> <tr> <td>C. De ribben kan men niet voelen en de ruggengraat en heupbeenderen zijn enkel bij grote drukuitoefening voelbaar. Verder heeft het konijn een volle wam (zwaarlijvig).</td><td>2</td></tr> </tbody> </table>	Waarde	Score	A. De heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn eenvoudig te voelen maar zijn afgerond en dus niet scherp en het rompgebied is vlak.	0	B. De heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn zeer scherp uitstekend bij aanraking (mager).	2	C. De ribben kan men niet voelen en de ruggengraat en heupbeenderen zijn enkel bij grote drukuitoefening voelbaar. Verder heeft het konijn een volle wam (zwaarlijvig).	2
Waarde	Score								
A. De heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn eenvoudig te voelen maar zijn afgerond en dus niet scherp en het rompgebied is vlak.	0								
B. De heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn zeer scherp uitstekend bij aanraking (mager).	2								
C. De ribben kan men niet voelen en de ruggengraat en heupbeenderen zijn enkel bij grote drukuitoefening voelbaar. Verder heeft het konijn een volle wam (zwaarlijvig).	2								
Aanvullende informatie	2 Mager 2 = Heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn zeer scherp uitstekend bij aanraking, verlies van spiermassa en er is geen vet aanwezig 0 Ideaal 0 = Heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn eenvoudig te voelen maar zijn afgerond en dus niet scherp en het rompgebied is vlak 2 Zwaarlijvig 2 = Ribben niet voelbaar en de ruggengraat en heupbeenderen zijn enkel bij grootte drukuitoefening voelbaar en er is een vetophoping zichtbaar bij de buik Figuur 1 Waardering van de lichaamsconditie van het konijn.								

Parameter	Krachtvoer	
<i>Soort parameter</i>	Omgevingsgerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).	
<i>Aantal waardes</i>	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).	
<i>Definitie</i>	Krachtvoer wordt gedefinieerd als droogvoer (gemengd voer of biks) wat de konijnen aangeboden krijgen.	
<i>Omschrijving meting</i>	Controleer het krachtvoer op de volgende twee aspecten: <u>Soort voer</u> Stel vast of de konijnen gemengd konijnenvoer (Figuur 2), biks (Figuur 3) of allebei krijgen. <u>Hoeveelheid voer</u> Controleer de hoeveelheid voer wat het konijn krijgt. Om dit te bepalen kan er gekeken worden naar de aanwezigheid van een schema welke weergeeft hoeveel voer de konijnen krijgen of kan men informeren bij de leidinggevende van de kinderboerderij. Een volwassen konijn heeft niet meer nodig dan 20/25 gram krachtvoer (gemengd voer en/of biks) per kilo lichaamsgewicht per dag. Als een konijn meer krijgt wordt dit gewaardeerd als een onjuiste hoeveelheid krachtvoer (C). Wanneer de konijnen een paar keer per dag een bepaalde tijd onbeperkt toegang hebben tot voer en zo een afgemeten hoeveelheid voer consumeren kan dit beoordeeld worden als een afgemeten hoeveelheid voer en is waarde C niet van toepassing. Drachtige voedsters, voedsters met jongen, jonge konijnen (tot zes maanden) en zieke konijnen moeten gedurende de hele dag voer tot hun beschikking hebben.	
<i>Waardes</i>	<i>Waarde</i>	<i>Score</i>
	A. Het konijn krijgt biks.	0
	B. Het konijn krijgt gemengd voer.	1
	C. Het konijn krijgt een onjuiste hoeveelheid krachtvoer.	1
<i>Aanvullende informatie</i>	Gemengd voer bestaat uit een variatie van verschillende soorten granen, peulvruchten, Johannesbrood, zonnepitten en konijnenkernkorrels (Figuur 2). Biks is konijnenkorrel wat alle benodigde voedingsstoffen voor een konijn bevat (Figuur 3). Figuur 2 Gemengd konijnenvoer Figuur 3 Biks (konijnenvoer)	

3.1.2 Welzijns criterium: Afwezigheid van dorst

Parameter	Drinkwatervoorziening								
Soort parameter	Omgevingsgerichte parameter								
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).								
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).								
Definitie	De drinkwatervoorziening wordt gedefinieerd als het onbeperkt ter beschikking hebben van een schone en werkende watervoorziening.								
Omschrijving meting	Controleer de drinkwatervoorziening op de volgende twee aspecten: <u>Schone drinkwatervoorziening</u> Het drinkwater dient schoon en vers te zijn. De drinkwatervoorziening moet vrij zijn van groene aanslag en er moeten geen etensresten, stro, hooi en/of uitwerpselen in zitten. Wanneer de drinkwatervoorziening zelf wel schoon is, maar het water erin niet, wordt dit gewaardeerd als een niet schone drinkwatervoorziening (B). <u>Werkende drinkwatervoorziening</u> De drinkwatervoorziening dient werkend te zijn. Dit houdt in dat alle konijnen de drinkwatervoorziening moeten kunnen bereiken, dat er water in de drinkwatervoorziening aanwezig is en dat deze niet geblokkeerd is. Een drinkwatervoorziening is niet werkend wanneer deze verstopt zit (bv. bij een drinkwaterfles) of wanneer de drinkwatervoorziening dermate vervuild is dat een konijn er niet meer van drinkt of van kan drinken. Per verblijf dient één werkende drinkwatervoorziening aanwezig te zijn. Wanneer een verblijf (waar wel konijnen in zitten) geen drinkwatervoorziening bevat wordt dit gewaardeerd als C. Wanneer er meerdere voorzieningen in een verblijf aanwezig zijn dient er één werkend te zijn (bereikbaar voor alle konijnen). Alle werkende drinkwatervoorzieningen dienen echter wel schoon te zijn. Door een vinger tegen het balletje in de nippel te houden kan gecontroleerd worden of de waterflesjes werken. Wanneer het water in de drinkwatervoorziening bevroren is wordt dit beoordeeld als een niet werkende voorziening.								
	Waardes	<table><tr><th>Waarde</th><th>Score</th></tr><tr><td>A. Drinkwatervoorziening werkt en is schoon.</td><td>0</td></tr><tr><td>B. Drinkwatervoorziening werkt maar is niet schoon.</td><td>1</td></tr><tr><td>C. Drinkwatervoorziening werkt niet of is niet aanwezig.</td><td>2</td></tr></table>	Waarde	Score	A. Drinkwatervoorziening werkt en is schoon.	0	B. Drinkwatervoorziening werkt maar is niet schoon.	1	C. Drinkwatervoorziening werkt niet of is niet aanwezig.
Waarde	Score								
A. Drinkwatervoorziening werkt en is schoon.	0								
B. Drinkwatervoorziening werkt maar is niet schoon.	1								
C. Drinkwatervoorziening werkt niet of is niet aanwezig.	2								

3.1.3 Welzijns criterium: Aanvullende voedingsbehoefte

Parameter	Ruwvoer												
Soort parameter	Omgevingsgerichte parameter												
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).												
Aantal waardes	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).												
Definitie	Ruwvoer wordt gedefinieerd als een voedermiddel welke relatief veel ruwe celstof bevat, ook wel ruwvezel genoemd. Onder ruwvoer worden verschillende soorten hooi, luzerne, stro en gras verstaan.												
Omschrijving meting	Controleer het verblijf op de volgende twee aspecten: <u>Aanwezigheid van ruwvoer</u> Konijnen dienen onbeperkt toegang te hebben tot ruwvoer, wat wil zeggen dat ruwvoer in het verblijf altijd beschikbaar moet zijn voor de konijnen. Wanneer er tijdens de audit geen ruwvoer wordt gesignaleerd in het verblijf hoeft dit niet te betekenen dat de konijnen het niet krijgen. Wanneer er tijdens de audit wel ruwvoer wordt gesignaleerd in de verblijven hoeft dit niet te betekenen dat de konijnen onbeperkt ruwvoer krijgen. Om te bepalen of de konijnen onbeperkt toegang hebben tot ruwvoer zal men moeten informeren bij een medewerker of leidinggevende van de kinderboerderij hoe vaak, en of de konijnen ruwvoer krijgen. <u>Vers en schoon ruwvoer</u> Ruwvoer dat aangeboden wordt dient vers te zijn. Dit kan beoordeeld worden door de kleur te bekijken en te ruiken aan het ruwvoer. Ruwvoer is schoon wanneer het vrij is van stof en schimmel, en vers wanneer het niet reukloos is maar ook niet een te sterke geur heeft. Wanneer het ruwvoer aangeboden wordt op de bodem van het verblijf en platgestampt is wordt het ruwvoer beoordeeld als niet schoon (C) en niet vers (D).												
Waardes	<table> <tr> <th>Waarde</th><th>Score</th></tr> <tr> <td>A. Er wordt onbeperkt ruwvoer aangeboden.</td><td>0</td></tr> <tr> <td>B. Er wordt beperkt ruwvoer aangeboden.</td><td>1</td></tr> <tr> <td>C. Aangeboden ruwvoer is niet schoon.</td><td>1</td></tr> <tr> <td>D. Aangeboden ruwvoer is niet vers.</td><td>1</td></tr> <tr> <td>E. Er wordt geen ruwvoer aangeboden.</td><td>3</td></tr> </table>	Waarde	Score	A. Er wordt onbeperkt ruwvoer aangeboden.	0	B. Er wordt beperkt ruwvoer aangeboden.	1	C. Aangeboden ruwvoer is niet schoon.	1	D. Aangeboden ruwvoer is niet vers.	1	E. Er wordt geen ruwvoer aangeboden.	3
Waarde	Score												
A. Er wordt onbeperkt ruwvoer aangeboden.	0												
B. Er wordt beperkt ruwvoer aangeboden.	1												
C. Aangeboden ruwvoer is niet schoon.	1												
D. Aangeboden ruwvoer is niet vers.	1												
E. Er wordt geen ruwvoer aangeboden.	3												

Parameter	Groenvoer en fruit								
Soort parameter	Omgevingsgerichte parameter								
Meetmethode	Één algemene meting (C).								
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).								
Definitie	Groenvoer en fruit wordt gedefinieerd als de voorziening van de geschikte soort(en) en hoeveelheid(heden) groenvoer (groente en kruiden) en fruit.								
Omschrijving meting	Controleer of de konijnen groenvoer (groente en kruiden) en/of fruit krijgen aangeboden. Hiervoor zal men moeten informeren bij de leidinggevende of medewerker van de kinderboerderij. Wie de konijnen voorziet van groenvoer en/of fruit (kinderen, bezoekers, medewerkers kinderboerderij) en welke hoeveelheid groenvoer en/of fruit de konijnen krijgen heeft geen gevolgen voor de waardering van deze parameter.								
Waardes	<table> <tr> <th>Waarde</th><th>Score</th></tr> <tr> <td>A. Er wordt groenvoer en fruit gegeven.</td><td>0</td></tr> <tr> <td>B. Er wordt alleen fruit gegeven.</td><td>1</td></tr> <tr> <td>C. Er wordt geen groenvoer en geen fruit gegeven.</td><td>2</td></tr> </table>	Waarde	Score	A. Er wordt groenvoer en fruit gegeven.	0	B. Er wordt alleen fruit gegeven.	1	C. Er wordt geen groenvoer en geen fruit gegeven.	2
Waarde	Score								
A. Er wordt groenvoer en fruit gegeven.	0								
B. Er wordt alleen fruit gegeven.	1								
C. Er wordt geen groenvoer en geen fruit gegeven.	2								

Parameter	Bezoekers	
<i>Soort parameter</i>	Managementgerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	Één algemene meting (C).	
<i>Aantal waardes</i>	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
<i>Definitie</i>	Een bezoeker wordt gedefinieerd als een onafhankelijk persoon buiten de eigen organisatie of onderneming (de kinderboerderij).	
<i>Omschrijving meting</i>	Controleer of de bezoekers toestemming hebben om de konijnen te voeren zonder toezicht van medewerkers of een leidinggevende van de kinderboerderij, en beoordeel of de kinderboerderij duidelijk aangeeft of bezoekers wel of geen toestemming hebben om te voeren. Om te achterhalen of de bezoekers de konijnen mogen voeren, dient men de kinderboerderij te controleren op de aanwezigheid van borden en/of automaten met brokjes en graan waar bezoekers geld in kunnen werpen (Figuur 4). Informeer vervolgens bij medewerkers of een leidinggevende van de kinderboerderij of bezoekers toestemming hebben om te voeren (voer wat verkocht wordt op de kinderboerderij en/of voerresten van thuis die meegenomen worden). Als bezoekers de konijnen mogen voeren is er geen controle op wat en hoeveel voer de konijnen krijgen. Wanneer bezoekers geen toestemming hebben te mogen voeren maar dit niet duidelijk gemaakt wordt door middel van een bord of andere communicatie wordt een score van één toegewezen (B).	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Bezoekers mogen de konijnen niet voeren.	0
	B. Bezoekers mogen de konijnen niet voeren maar er zijn geen aanduidingen van het verbod op voeren aanwezig op de kinderboerderij.	1
	C. Bezoekers mogen de konijnen voeren.	2
<i>Aanvullende informatie</i>	 Figuur 4 Automaat met voer wat bezoekers kunnen kopen om aan de dieren te voeren	

Parameter	Lijst groenvoer en fruitsoorten	
<i>Soort parameter</i>	Omgevingsgerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	Één algemene meting (C).	
<i>Aantal waardes</i>	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).	
<i>Definitie</i>	Lijst groenvoer en fruitsoorten wordt gedefinieerd als de aanwezigheid van een lijst met de (on)geschikt groenvoer (groente en kruiden) en (on)geschikte fruitsoorten voor konijnen.	
<i>Omschrijving meting</i>	Niet alle soorten groenvoer en fruit zijn geschikt voor konijnen dus is het van belang dat iedereen (medewerkers kinderboerderij en bezoekers) weet wat voor groenvoer en welke fruitsoorten geschikt zijn voor konijnen. Controleer de kinderboerderij op de aanwezigheid van een lijst met geschikte en ongeschikte groente-, kruiden- en fruitsoorten voor konijnen die zichtbaar is voor medewerkers en bezoekers (indien die mogen voeren). Wanneer bezoekers geen toestemming hebben om te voeren is een lijst, zichtbaar voor bezoekers, overbodig en kunnen hier geen strafpunten op behaald worden.	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Er is een lijst aanwezig met geschikt(e)/ongeschikt(e) groenvoer en fruitsoorten zichtbaar voor medewerkers en bezoekers (indien deze toestemming hebben te voeren).	0
	B. Er is geen lijst aanwezig met geschikt(e)/ongeschikt(e) groenvoer en fruitsoorten zichtbaar voor medewerkers.	1
	C. Er is geen lijst aanwezig met geschikt(e)/ongeschikt(e) groenvoer en fruitsoorten zichtbaar voor de bezoekers (indien toestemming om te voeren).	1
<i>Aanvullende informatie</i>	Geschikte groenten	Ongeschikte groenten
	Broccoli (bladeren en topjes), Basilicum, Boerenkool, Waterkers, Paksoi, Wortel + loof, Andijvie, Witlof, Paardebloemen, Selderij (takje), Zuring (zeer beperkt), Mosterdblaadjes, Weegbree, Romeinse sla, Wilde achillea, Spinazie (zeer beperkt).	Bieslook, prei, ui, knoflook, alle soorten bonen en erwten, rabarber (heel giftig, dodelijk), kolen zoals rode kool (veroorzaken gasvorming), aardappelen en aardappelschillen

3.2 Welzijnsprincipe: Goede huisvesting

3.2.1 Welzijns criterium: Comfort tijdens rusten

Parameter	Hygiëne huisvesting (leefruimte)	
Soort parameter	Omgevingsgerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).	
Aantal waardes	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).	
Definitie	Een schone huisvesting (leefruimte) wordt gedefinieerd als een permanente leefruimte welke altijd schoon, droog en vrij is van schimmel/rotting.	
Omschrijving meting	Controleer alleen het binnenverblijf op de volgende aspecten: <u>De algemene hygiëne</u> Controleer het binnenverblijf op de algemene hygiëne. De leefruimte is vrij van vocht, schimmel, groene aanslag en rotting. Dit betekent dat zowel de wanden van het verblijf schoon moeten zijn als de bodem. Een overvloed aan urine en faeces in het verblijf wordt beoordeeld als onvoldoende hygiëne. <u>De kwaliteit bodembedekking</u> Controleer de kwaliteit van de bodembedekking. De bodembedekking bestaat uit één absorberende laag (bijv. zaagsel) en één isolerende/comfortabele laag (bijv. stro/hooi). <u>Aanwezigheid apart toiletgedeelte</u> Controleer het verblijf op de aanwezigheid van een afgezonderde plek/hoek waar konijnen hun behoeften kunnen doen. Dit kan een aparte bak zijn (d.w.z. kattenbak of plastic bak) en/of een specifiek gebied in het verblijf (d.w.z. het verblijf is dermate groot dat het konijn/de konijnen een specifiek gebied hebben ingedeeld als toilet). Wanneer konijnen alleen toegang hebben tot een buitenverblijf is er vaak een schuilmogelijkheid/binnenverblijf aanwezig (Figuur 5) en dient deze beoordeeld te worden op hygiëne en kwaliteit bodembedekking. Het aparte toiletgedeelte kan in dit geval ook in het buitenverblijf aanwezig zijn. Wanneer de konijnen buiten zijn gehuisvest en er geen "binnenverblijf" aanwezig is dient een score drie toegewezen te worden.	
Waardes	Waarde	Score
	A. Voldoende hygiëne.	0
	B. Onvoldoende hygiëne.	1
	C. Geen goede kwaliteit bodembedekking.	1
	D. Geen apart toiletgedeelte.	1
Aanvullende informatie	 Figuur 5 Binnenverblijf (rood vierkant) in het buitenverblijf	

3.2.2 Welzijns criterium: Thermisch comfort

Parameter	Schuilmogelijkheid	
Soort parameter	Omgevingsgerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).	
Aantal waardes	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).	
Definitie	Een schuilmogelijkheid wordt gedefinieerd als een mogelijkheid, voor alle konijnen in een verblijf, om zich te allen tijde te kunnen weren tegen weersinvloeden als wind, neerslag, kou, tocht en zon/warmte.	
Omschrijving meting	Controleer elk verblijf op de aanwezigheid van een schuilmogelijkheid. Hierbij staat centraal dat het gaat om een ruimte waarbij voorzien is in een comfortabele ondergrond die isolerend van karakter en vochtvrij is. Verder moet de schuilmogelijkheid bescherming bieden tegen tocht wat betekent dat de schuilmogelijkheid afgesloten moet zijn, met uitzondering van in-, - en uitgang(en). De schuilmogelijkheid moet genoeg ruimte bieden voor alle konijnen wat wil zeggen dat alle konijnen op hetzelfde moment moeten kunnen schuilen. De schuilmogelijkheid moet ook bescherming bieden tegen zon en warmte. Wanneer konijnen enkel binnen gehuisvest zijn, zijn ze vaak beschermd tegen wind, regen, zon en warmte. Echter kunnen de konijnen wel last hebben van tocht. Wanneer konijnen enkel binnen gehuisvest zijn beoordeel dan tegen welke omstandigheden de konijnen te allen tijde beschermd zijn en baseer de score daarop (d.w.z. kan de zon de konijnen bereiken, wat is de maximale en minimale temperatuur die het binnenverblijf kan hebben, staan er deuren en ramen open die tocht veroorzaken enz.). Konijnen moeten zelf de keuze kunnen maken te schuilen tegen extreme weersomstandigheden. Dat wil zeggen dat ze niet afhankelijk moeten zijn van mensen die een zeil naar beneden doen of een deur sluiten zoals in Figuur 6.	
Waardes	Waarde	Score
	A. Genoeg schuilmogelijkheid voor alle konijnen die bescherming biedt tegen wind, neerslag, kou, tocht en zon/warmte.	0
	B. Schuilmogelijkheid aanwezig, maar niet genoeg ruimte voor alle konijnen.	1
	C. Schuilmogelijkheid aanwezig die geen bescherming biedt tegen wind en regen.	1
	D. Schuilmogelijkheid aanwezig die geen bescherming biedt tegen tocht.	1
	E. Schuilmogelijkheid aanwezig die geen bescherming biedt tegen de zon/warmte.	1
	F. Geen schuilmogelijkheid aanwezig.	4

Aanvullende informatie

Figuur 6 Zeil die de konijnen, indien men deze naar beneden doet, beschermt tegen weersomstandigheden zoals wind en regen.

3.2.3 Welzijns criterium: Bewegingsgemak

Parameter	Leefruimte				
Soort parameter	Omgevingsgerichte parameter				
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).				
Aantal waardes	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).				
Definitie	De leefruimte van een konijn wordt gedefinieerd als de ruimte waar het konijn permanent beschikking over heeft.				
Omschrijving meting	Bij het beoordelen van de leefruimte moet het konijn aanwezig zijn in het verblijf omdat de grootte van het verblijf afgestemd moet zijn op de grootte van het konijn. De meting wordt verricht in de ruimte die het konijn standaard ter beschikking heeft om in te leven (wat wil zeggen dat het konijn onbeperkt toegang heeft tot deze ruimte). Controleer of de leefruimte van het konijn voldoende hoog is en voldoende oppervlakte bevat. De beschikbare leefruimte die een konijn minimaal nodig heeft hangt af van het soort konijn (en het gewicht). Tabel 1 vermeldt de juiste afmetingen die een hok zou moeten hebben. Bij groepshuisvesting moet de leefruimte groot genoeg zijn voor het grootste konijn. Wanneer het niet mogelijk is vast te stellen of het konijn een groot, midden-, klein- of dwergras is kan men de volgende meetmethode gebruiken: Het konijn kan minimaal languit liggen, rechtop staan en minimaal twee hupjes maken. Wanneer er meerdere konijnen in een verblijf zitten moet het grootste konijn deze bewegingen kunnen maken zonder in contact te komen met andere konijnen.				
Waardes	Waarde	Score			
	A. Leefruimte heeft voldoende oppervlakte en is voldoende hoog.	0			
	B. Leefruimte is onvoldoende hoog.	1			
	C. Leefruimte heeft onvoldoende oppervlakte.	1			
Aanvullende informatie	Tabel 1 Aanbevolen (minimale) maten voor een konijnenhok gebaseerd op het ras.				
	Soort konijn	Gewicht	Breedte hok	Diepte	Hoogte
	Grote rassen	4.500 gram en meer	100 cm	70 cm	60 cm
	Middenrassen	2.500 tot 5.000 gram	70 cm	60 cm	50 cm
	Kleine rassen	1.500 tot 3.000 gram	50 cm	50 cm	50 cm
	Dwergassen	tot 1.000 gram	40 cm	50 cm	50 cm

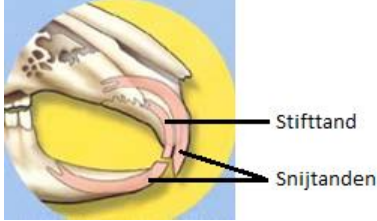
Parameter	Buitenverblijf														
<i>Soort parameter</i>	Omgevingsgerichte parameter														
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).														
<i>Aantal waardes</i>	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).														
<i>Definitie</i>	Een buitenverblijf wordt gedefinieerd als de ruimte waar de konijnen minimaal vier uur per dag beschikking over hebben in de buitenlucht.														
<i>Omschrijving meting</i>	Een buitenverblijf is van belang omdat konijnen door middel van zonlicht (UV-B) vitamine D kunnen aanmaken. Het buitenverblijf moet voldoen aan de volgende aspecten: <u>Voldoende hygiëne</u> Controleer of het buitenverblijf vrij is van schimmel, groene aanslag en rotting. Dit betekent dat zowel de wanden van het verblijf schoon moeten zijn als de bodem. Een overvloed aan urine en faeces in het verblijf wordt ook beoordeeld als onvoldoende hygiëne. <u>Schuilmogelijkheid</u> Controleer of het buitenverblijf een schuilmogelijkheid biedt. Een buitenverblijf moet konijnen altijd de mogelijkheid garanderen om zich te weren tegen negatieve weersinvloeden door middel van vrije passage naar binnenverblijf of schuilmogelijkheid. <u>Goede kwaliteit bodem (bedekking)</u> Controleer de bodemkwaliteit van het buitenverblijf. Konijnen zijn digitigrade dieren dus een goede kwaliteit bodem is van belang. Een goede kwaliteit bodem bestaat dus uit zand, gras en niet uit een harde ondergrond. <u>Maatregelen tegen ontsnappen</u> Controleer of het buitenverblijf preventie biedt tegen ontsnappingen. Dat wil zeggen dat de omheining minimaal 50 cm diep en 80 cm hoog moet zijn of er geen sprake is van graafmogelijkheden onder of door het hek (zoals een laag gaas onder de grond).														
<i>Waardes</i>	<table> <tr> <th>Waarde</th><th>Score</th></tr> <tr> <td>A. Buitenverblijf aanwezig met voldoende hygiëne, mogelijkheid te schuilen, een goede kwaliteit bodem (bedekking) en maatregelen tegen ontsnappen.</td><td>0</td></tr> <tr> <td>B. Buitenverblijf aanwezig maar onvoldoende hygiëne.</td><td>1</td></tr> <tr> <td>C. Buitenverblijf aanwezig maar zonder permanente mogelijkheid naar binnen of schuilmogelijkheid .</td><td>1</td></tr> <tr> <td>D. Ondergrond aanwezige buitenverblijf bevat/heeft onjuiste (kwaliteit) bodem (bedekking).</td><td>1</td></tr> <tr> <td>E. Buitenverblijf aanwezig maar konijnen kunnen ontsnappen/ zonder maatregelen tegen ontsnapping.</td><td>1</td></tr> <tr> <td>F. Geen buitenverblijf aanwezig.</td><td>4</td></tr> </table>	Waarde	Score	A. Buitenverblijf aanwezig met voldoende hygiëne, mogelijkheid te schuilen, een goede kwaliteit bodem (bedekking) en maatregelen tegen ontsnappen.	0	B. Buitenverblijf aanwezig maar onvoldoende hygiëne.	1	C. Buitenverblijf aanwezig maar zonder permanente mogelijkheid naar binnen of schuilmogelijkheid .	1	D. Ondergrond aanwezige buitenverblijf bevat/heeft onjuiste (kwaliteit) bodem (bedekking).	1	E. Buitenverblijf aanwezig maar konijnen kunnen ontsnappen/ zonder maatregelen tegen ontsnapping.	1	F. Geen buitenverblijf aanwezig.	4
Waarde	Score														
A. Buitenverblijf aanwezig met voldoende hygiëne, mogelijkheid te schuilen, een goede kwaliteit bodem (bedekking) en maatregelen tegen ontsnappen.	0														
B. Buitenverblijf aanwezig maar onvoldoende hygiëne.	1														
C. Buitenverblijf aanwezig maar zonder permanente mogelijkheid naar binnen of schuilmogelijkheid .	1														
D. Ondergrond aanwezige buitenverblijf bevat/heeft onjuiste (kwaliteit) bodem (bedekking).	1														
E. Buitenverblijf aanwezig maar konijnen kunnen ontsnappen/ zonder maatregelen tegen ontsnapping.	1														
F. Geen buitenverblijf aanwezig.	4														

3.3 Welzijnsprincipe: Goede gezondheid

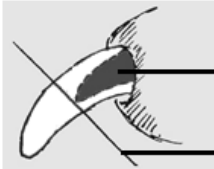
Bij het meten van de gezondheid worden (maximaal) vijf konijnen (B) at random geselecteerd. Deze (maximaal) vijf konijnen zullen gecontroleerd worden op alle parameters met betrekking tot de gezondheid. Bij ieder gehanteerd konijn wordt een nieuwe set plastic handschoenen gebruikt. Indien er geen plastic handschoenen aanwezig zijn worden de handen grondig gewassen wanneer een ander konijn gehanteerd wordt. Dit om besmetting te voorkomen.

3.3.1 Welzijns criterium: Afwezigheid van verwondingen

Parameter	Voetzoolaandoeningen	
Soort parameter	Diergerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).	
Aantal waardes	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).	
Definitie	Voetzoolaandoeningen worden gedefinieerd als beschadigingen aan de voetzolen zoals wonden, eetknobbels met kloven, kale en/of rode voetzolen met eeltplekken.	
Omschrijving meting	Controleer het konijn op de aanwezigheid van voetzoolaandoeningen. Pak hiervoor het konijn op en til het op de rug. Controleer vervolgens de voetzolen en achterpoten op kaalheid, roodheid, eeltplekken en open wonden. Figuur 7, 8 en 9 geven voetzoolaandoeningen weer.	
Waardes	Waarde	Score
	A. Gave voetzool.	0
	B. (Ten dele) kale / rode voetzool met eeltplek.	1
	C. Eeltknobbels met kloven en/of open wonden.	1
Aanvullende informatie	 Figuur 7 Gave voetzool Figuur 8 Ten dele kale en rode voetzool met eeltplek Figuur 9 Eeltknobbels met open wonden	

Parameter	Gebitsproblemen								
<i>Soort parameter</i>	Diergerichte parameter								
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).								
<i>Aantal waardes</i>	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).								
<i>Definitie</i>	Gebitsproblemen worden gedefinieerd als zichtbare te lange en/of verticaal foutief geschaarde snijtanden en symptomen die wijzen op gebitsproblemen zoals kwijlen/natte kin, zichtbare kaakabces(sen), en/of hooiproppen in het verblijf of ooguitvloeiing en continue een traanstreep onder het oog.								
<i>Omschrijving meting</i>	Til het konijn uit het verblijf en zet het neer op een verhoging (tafel) met een stroeve ondergrond (doek/kleed). Controleer het konijn vervolgens op de volgende twee aspecten: <u>Stand en scharing van de snijtanden</u> Controleer of het konijn een normaal gebit heeft (Figuur 10). Bij een normaal gebit staan de bovensnijtanden voor de ondersnijtanden en raken de ondersnijtanden de stifttanden. De ondersnijtanden dienen onder de stifttanden te staan voor een natuurlijke slijtage van de tanden. Figuur 11 geeft een juiste stand van de tanden weer. <u>Aanwijzingen van gebitsproblemen en/of gevolgen daarvan</u> Controleer of het konijn kwijlsporen heeft bij de kin en of het konijn kaakabcessen (zwellingen/ bulten rond het kaakgebied) heeft. Controleer vervolgens het verblijf op de aanwezigheid van hooiproppen. Hooiproppen zijn uitgespuugde stukjes voer (hooi). Het stuk voer is omgeven met speeksel en is meestal herkenbaar als een los bolletje. Aanwezigheid van kaakabcessen en/of kwijl rond de kin kunnen aanwijzingen zijn van te lange of foutief gegroeide kiezen (d.w.z. haken).								
<i>Waardes</i>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Waarde</th><th>Score</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A. Geen zichtbare afwijking snijtanden.</td><td>0</td></tr> <tr> <td>B. Zichtbare foutieve scharing snijtanden.</td><td>1</td></tr> <tr> <td>C. Kwijlen/natte kin, zichtbare kaakabces(sen), en/of hooiproppen in het verblijf.</td><td>1</td></tr> </tbody> </table>	Waarde	Score	A. Geen zichtbare afwijking snijtanden.	0	B. Zichtbare foutieve scharing snijtanden.	1	C. Kwijlen/natte kin, zichtbare kaakabces(sen), en/of hooiproppen in het verblijf.	1
Waarde	Score								
A. Geen zichtbare afwijking snijtanden.	0								
B. Zichtbare foutieve scharing snijtanden.	1								
C. Kwijlen/natte kin, zichtbare kaakabces(sen), en/of hooiproppen in het verblijf.	1								
<i>Aanvullende informatie</i>	 Figuur 10 Correcte beet van de voortanden Figuur 11 Voorbeeld goede stand en scharing tanden								

Parameter	Overgroeide nagels
<i>Soort parameter</i>	Diergerichte parameter
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).
<i>Aantal waardes</i>	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).
<i>Definitie</i>	Overgroeide nagels worden gedefinieerd als nagels langer dan 3 mm dan waar leven ophoudt en afgebroken of gescheurde nagels.

<i>Omschrijving meting</i>	Pak het konijn op en til het op de rug. Controleer vervolgens de nagels op de volgende twee aspecten: <u>Lengte van de nagels</u> Controleer of de nagels niet te lang zijn. Nagels mogen niet langer zijn dan 3 mm dan waar het leven ophoudt. Voor meer ondersteuning geeft Figuur 12 het leven van de nagel weer en waar de nagel het best geknipt kan worden. Bij donkere nagels is het moeilijk te zien waar het leven ophoudt. Gebruik in dit geval een zaklamp. Figuur 13 illustreert extreem lange nagels. <u>Conditie nagels</u> Controleer of de nagels gescheurd, afgebroken of ingegroeid zijn. Wanneer nagels dermate lang zijn kunnen er scheuren in komen en kunnen konijnen zich verwonden.									
<i>Waardes</i>	<table><tr><th>Waarde</th><th>Score</th></tr><tr><td>A. Nagels met de juiste lengte.</td><td>0</td></tr><tr><td>B. Nagels meer dan 3 mm langer dan waar leven ophoudt.</td><td>1</td></tr><tr><td>C. Gescheurde, afgebroken en/of ingegroeide nagels.</td><td>1</td></tr></table>	Waarde	Score	A. Nagels met de juiste lengte.	0	B. Nagels meer dan 3 mm langer dan waar leven ophoudt.	1	C. Gescheurde, afgebroken en/of ingegroeide nagels.	1	
Waarde	Score									
A. Nagels met de juiste lengte.	0									
B. Nagels meer dan 3 mm langer dan waar leven ophoudt.	1									
C. Gescheurde, afgebroken en/of ingegroeide nagels.	1									
<i>Aanvullende informatie</i>	 Het leven van de nagel Goede hoogte voor knippen van de nagels, net vóór het leven Figuur 12 Ideale kniphoogte van de nagels Figuur 13 Extreem lange nagels									

Parameter	Vachtconditie						
<i>Soort parameter</i>	Diergerichte parameter						
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).						
<i>Aantal waardes</i>	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).						
<i>Definitie</i>	De vachtconditie wordt gedefinieerd als de conditie waar de vacht in verkeert.						
<i>Omschrijving meting</i>	Til het konijn uit het verblijf en zet het neer op een verhoging (tafel) met een stroeve ondergrond (doek/kleed/badmat). Controleer het konijn op de aanwezigheid van dofheid, kale plekken en afgebroken haren. Gebruik vervolgens de vlooiengkam om de vacht te controleren op parasieten. Wanneer konijnen aan het krabben zijn en schudden met hun kop kan dit een indicatie zijn van een slechte vachtconditie. Bij het signaleren van één van bovengenoemde afwijkingen wordt een score twee (B) toegewezen. Figuur 14, Figuur 15 en Figuur 16 zijn voorbeelden van vachtaandoeningen. <i>Wonden en krassen worden niet meegerekend in de score op vachtconditie, deze komen terug in de meting laesies.</i>						
<i>Waardes</i>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Waardes</th><th>Score</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A. Geen zichtbare vachtafwijkingen.</td><td>0</td></tr> <tr> <td>B. Zichtbare aanwijzingen voor één of meerdere van de vachtafwijkingen.</td><td>2</td></tr> </tbody> </table>	Waardes	Score	A. Geen zichtbare vachtafwijkingen.	0	B. Zichtbare aanwijzingen voor één of meerdere van de vachtafwijkingen.	2
Waardes	Score						
A. Geen zichtbare vachtafwijkingen.	0						
B. Zichtbare aanwijzingen voor één of meerdere van de vachtafwijkingen.	2						

Aanvullende informatie

Figuur 14 Vachtmijt

Figuur 15 Kale plekken

Figuur 16 Schurft

Parameter	Laesies (verwondingen) door soortgenoten en/of omgeving	
Soort parameter	Diergerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).	
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
Definitie	Een laesie wordt gedefinieerd als een beschadiging van het huidweefsel al dan niet met bloed of met een korst (lichamelijke verwondingen), bij het konijn, toegebracht door soortgenoten en/of omgeving.	
Omschrijving meting	Til het konijn uit het verblijf en zet het neer op een verhoging (tafel) met een stroeve ondergrond (doek/kleed/badmat). Controleer de oren, voorkant, borst en buikgebied, flank en rug, staartgebied, stuitje en poten (voor en achter) van het konijn op de aanwezigheid van verwondingen. Bekijk en voel ieder afzonderlijk gebied (vergeet niet ook tussen de vacht te controleren) en scoor op de aanwezigheid van verwondingen.	
Waardes	Waarde	Score
	A. Het konijn heeft maximaal één wond.	0
	B. Het konijn heeft twee of drie wonden.	1
	C. Het konijn heeft meer dan drie wonden.	2

Parameter	Kreupelheid	
Soort parameter	Diergerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).	
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
Definitie	Kreupelheid wordt gedefinieerd als zichtbare afwijkingen in de tred (manier van lopen) van het konijn ontstaan door ontstekingen, kneuzingen en fracturen.	

<i>Omschrijving meting</i>	Bij het meten van eventuele kreupelheid van een konijn wordt gekeken naar de tred (manier van lopen) van het konijn. Hierbij moet gelet worden op de verschillende stadia waarin de aandoening voor kan komen. Het is van belang dat het konijn in beweging is bij het meten van de kreupelheid. Wanneer het verblijf niet genoeg ruimte biedt voor het meten van de parameter moet er gekeken worden naar de mogelijkheid het konijn in een aparte ruimte (ren) enkele stappen te kunnen laten lopen. Controleer de manier waarop het konijn zich voortbeweegt (uiteraard enkel in relatie tot de ledematen, en dus zijn geen andere lichaamsdelen aan de orde). Hierbij zijn drie waardes te onderscheiden (zie waardes).	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Het konijn heeft een normale tred (geen zichtbare afwijkingen aan de manier van lopen).	0
	B. Kreupelheid zichtbaar bij één of meerdere ledematen.	1
	C. Volledig ontzien van het gebruik van één of meerdere ledematen.	2

3.3.2 Welzijns criterium: Afwezigheid van ziekten

Parameter	Aangekoekte ontlasting	
Soort parameter	Diergerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).	
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
Definitie	Aangekoekte ontlasting wordt gedefinieerd als blinde darm keutels (caecotrofen), die normaal gesproken rechtstreeks vanuit de anus wordt opgenomen (caecotrofie) door het konijn, die als aangekoekte faeces kleeft aan de vacht rond het perineum (anus) van het konijn.	
Omschrijving meting	Controleer het konijn en het verblijf op de aanwezigheid van aangekoekte ontlasting. Pak, indien nodig het konijn op, en til het op de rug. Controleer vervolgens het gebied rond de anus van het konijn en het verblijf op de aanwezigheid van aangekoekte ontlasting (Figuur 18). Controleer vervolgens het verblijf op de aanwezigheid van caecotrofen welke het konijn niet heeft geconsumeerd. De normale ontlasting van een konijn is een droge, ronde korrel (Figuur 17).	
Waardes	Waarde	Score
	A. Er is geen aangekoekte ontlasting gesignaleerd aan de vacht rond het perineum (anus), en in het verblijf van het konijn. B. Er is aangekoekte ontlasting gesignaleerd klevend aan de vacht rond het perineum (anus) en/of in het verblijf van het konijn.	0 2
Aanvullende informatie	 Figuur 17 Normale keutels	

Figuur 18 Caecotrofen

Parameter	Uitvloeiing oog, neus of vulva	
Soort parameter	Diergerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).	
Aantal waardes	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).	
Definitie	Uitvloeiing wordt gedefinieerd als purulente, waterige, al dan niet bloederige uitscheiding uit neus, oog of vulva met eventueel aanverwante symptomen als niezen en/of vieze voorpoten.	
Omschrijving meting	Til het konijn uit het verblijf en zet het neer op een verhoging (tafel) met een stroeve ondergrond (doek/kleed/badmat). De drie lichaamsdelen waarop de parameter 'Uitvloeiing' van toepassing is worden afzonderlijk gemeten. <u>Uitvloeiing neus</u> Controleer op de aanwezigheid van waterige uitvloeiing, snot, etter en bloed rondom de neus (Figuur 19 en Figuur 20). <u>Uitvloeiing ogen</u> Controleer op de aanwezigheid van purulente of waterige uitvloeiing, etter en/of bloed rondom het oog (Figuur 22). Controleer hierna ook de binnenzijde van de voorpoten. Hier kan weggeveegde uitvloeiing aanwezig zijn wat kan duiden op neus- en ooguitvloeiing (Figuur 21). <u>Uitvloeiing vulva</u> Til/leg de voedster op de rug en controleer op de aanwezigheid van zichtbare vulva-uitvloeiing.	
Waardes	Waarde	Score
	A. Geen zichtbare oog-, neus- en vulva-uitvloeiing.	0
	B. Zichtbare ooguitvloeiing.	1
	C. Zichtbare neusuitvloeiing.	1
	D. Zichtbare vulva uitvloeiing.	1
Aanvullende informatie	 	

Figuur 19 Neusuitvloeiing

Figuur 20 Neusuitvloeiing (2)

Figuur 21 Natte vacht bij de voorpoten vanwege het wegpoetsen van uitvloeiing

Figuur 22 Ooguitvloeiing

3.4 Welzijnsprincipe: Juiste administratie

3.4.1 Welzijns criterium: Afwezigheid van ziekten

Parameter	Behandeling eventuele aandoeningen	
Soort parameter	Managementgerichte parameter	
Meetmethode	Één algemene meting (C).	
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
Definitie	Behandeling van eventuele aandoeningen wordt gedefinieerd als het, door een dierenarts bepaald, medisch behandelen van konijnen met een gezondheidsprobleem en/of ziekte.	
Omschrijving meting	Wanneer konijnen gezondheidsproblemen en/of ziektes hebben zal het hiervoor behandeld moeten worden. Controleer of de konijnen, met een gezondheidsprobleem en/of ziekte, behandeld worden. Hiervoor dient men te informeren bij de medewerkers of een leidinggevende van de kinderboerderij. Een konijn wordt behandeld voor een gezondheidsprobleem en/of ziekte wanneer een dierenarts langs is geweest om een diagnose te stellen en de voorgeschreven behandelmethode, met de medicijnen e.d., nagestreefd wordt door de kinderboerderij. Wanneer er één konijn een gezondheidsprobleem/ziekte heeft en hier niet voor behandeld wordt, wordt dit gewaardeerd als "Er zijn konijnen met een gezondheidsprobleem en/of ziekte en deze worden hier niet voor behandeld." (C).	
Waardes	Waarde	Score
	A. Geen enkel konijn heeft een gezondheidsprobleem en/of ziekte.	0
	B. Er zijn konijnen met een gezondheidsprobleem en/of ziekte en deze worden hier voor behandeld.	0
	C. Er zijn konijnen met een gezondheidsprobleem en/of ziekte en deze worden hier niet voor behandeld.	2

Parameter	Registratie	
<i>Soort parameter</i>	Managementgerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	Één algemene meting (C).	
<i>Aantal waardes</i>	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
<i>Definitie</i>	Registratie wordt gedefinieerd als het bijhouden van belangrijke gegevens, zoals het geslacht van een konijn, eventuele castratie, medische gegevens en het moment van sterven, van de konijnen.	
<i>Omschrijving meting</i>	Controleer of de kinderboerderij, schriftelijk en/of digitaal, gegevens bijhoudt van de aanwezige konijnen. Onder gegevens worden het geslacht van een konijn, eventuele castratie en medische gegevens verstaan (Figuur 23). Controleer vervolgens of er bekend is hoeveel procent van de totale populatie konijnen jaarlijks onverwachts (d.w.z. indien relevant met uitzondering van consumptiedoeleinden) overlijdt (sterftepercentage) en welk percentage dit is.	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. De kinderboerderij houdt een registratie bij, van de konijnen, en het sterftepercentage is lager dan 1% per jaar.	0
	B. De kinderboerderij houdt een registratie bij, van de konijnen, en het sterftepercentage is hoger dan 1% per jaar.	1
	C. De kinderboerderij houdt een registratie bij, van de konijnen, maar er is geen sterftecijfer bekend.	1
	D. De kinderboerderij houdt geen enkele registratie, van de konijnen, bij.	2
<i>Aanvullende informatie</i>		

Figuur 23 Voorbeeld registratie konijnen

Parameter	Vaccinatiebeleid	
<i>Soort parameter</i>	Managementgerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij alle konijnen individueel (D).	
<i>Aantal waardes</i>	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
<i>Definitie</i>	Vaccinatiebeleid wordt gedefinieerd als het jaarlijks vaccineren van de konijnen tegen Myxomatose en VHD (Viraal Hemorragische ziekte).	
<i>Omschrijving meting</i>	Sinds 2012 is er een nieuw vaccin dat met één vaccinatie beschermt tegen VHD en myxomatose welke één jaar werkzaam is. Controleer of de konijnen gevaccineerd worden tegen VHD en myxomatose. Hiervoor dient men te informeren bij de leidinggevende of medewerker van de kinderboerderij. Wanneer er geen bewijs aanwezig is dat de konijnen gevaccineerd worden, gaat men ervan uit dat de konijnen niet gevaccineerd worden.	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Het konijn wordt, controleerbaar, gevaccineerd tegen Myxomatose en tegen VHD.	0
	B. Het konijn wordt niet gevaccineerd tegen Myxomatose en tegen VHD.	2
<i>Aanvullende informatie</i>	Vaccinatie methodes en voorschriften veranderen. Het is daarom van belang het goede vaccinatiebeleid op te zoeken voordat de audit wordt uitgevoerd. Deze parameter gaat uit van de vaccinatie methode van 2013.	

Parameter	Quarantaine	
<i>Soort parameter</i>	Managementgerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	Één algemene meting (C).	
<i>Aantal waardes</i>	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).	
<i>Definitie</i>	Een quarantaine wordt gedefinieerd als een afgesloten ruimte waar nieuw binnengekomen konijnen geïsoleerd/afgezonderd van de overige populatie konijnen, voor een bepaalde tijd, gehuisvest kunnen worden ter controle van het eventueel meedragen van (infectieuze) ziektes.	
<i>Omschrijving meting</i>	Controleer de kinderboerderij op de aanwezigheid van een apart konijnenverblijf (hok) voor nieuw binnengekomen konijnen. Controleer vervolgens of de quarantaine voldoet aan de volgende aspecten: <u>Periode</u> Het is aan te raden een nieuw binnengekomen konijn een periode van twee tot zes weken in quarantaine te plaatsen. Voor deze <i>slow scan</i> voldoet het als een konijn (minimaal) voor twee weken in quarantaine geplaatst wordt. Men zal moeten informeren bij de leidinggevende/medewerker van de kinderboerderij hoe lang de konijnen in quarantaine gehouden worden. <u>Handenwasgelegenheid</u> Controleer of er een voorziening aanwezig is waar de handen gewassen kunnen worden. Deze voorziening moet constant schoon water en (voorradij) desinfecterende zeep bevatten. Na contact met de konijnen is het belangrijk dat de handen grondig gewassen kunnen worden met water en zeep. Daarbij moeten de handen afgedroogd worden met papieren doeken en mag dit niet gebeuren met een andere (hand)doek die meerdere malen wordt gebruikt. <u>Aanwezige voorwerpen</u> Controleer of alle voorwerpen die gebruikt worden in de quarantaine binnen deze ruimte blijven en niet gebruikt worden voor de verzorging van	

	de overige populatie konijnen. Dit zijn voorwerpen aanwezig in de ruimte (bv. prullenbak e.d.), voorwerpen die gebruikt worden voor de verzorging van de konijnen (bv. nagelschaar, borstel e.d.) en schoonmaakmiddelen. <u>Ontsmettingsbak schoenen</u> Bij het verlaten van de quarantaine zou een ontsmettingsbak aanwezig moeten zijn om doorheen te kunnen stappen met de schoenen. Dit is een bak met een laagstaand laagje water gemengd met desinfecterend middel waar de zool van een schoen in kan staan. Controleer of deze aanwezig is. De quarantaine is een aparte ruimte en kan niet dezelfde ruimte zijn als een ziekenboeg. Is dit wel het geval wordt de ruimte altijd beoordeeld als een ziekenboeg en spreekt men niet van een quarantaine (F).	
Waardes	Waarde	Score
	A. Nieuwe konijnen worden controleerbaar, minimaal twee weken, in quarantaine geplaatst. Dit is een afgesloten ruimte met een handenwasgelegenheid, ontsmettingsbak voor de schoenen en voorwerpen die uitsluitend in de quarantaine worden gebruikt.	0
	B. Nieuwe konijnen worden in quarantaine geplaatst voor een periode minder dan twee weken.	1
	C. Nieuwe konijnen worden in quarantaineruimte geplaatst waar geen handenwasgelegenheid aanwezig is.	1
	D. Nieuwe konijnen worden in quarantaineruimte geplaatst maar de aanwezige voorwerpen worden niet uitsluitend in quarantaine gebruikt.	1
	E. Nieuwe konijnen worden in quarantaineruimte geplaatst waar geen ontsmettingsbak voor de schoenen aanwezig is.	1
	F. Nieuwe konijnen worden niet in quarantaine geplaatst.	4

Parameter	Ziekenboeg
<i>Soort parameter</i>	Managementgerichte parameter
<i>Meetmethode</i>	Één algemene meting (C).
<i>Aantal waardes</i>	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).
<i>Definitie</i>	Een ziekenboeg wordt gedefinieerd als een afgesloten ruimte waar zieke konijnen geïsoleerd / afgezonderd van de overige populatie konijnen voor een bepaalde tijd gehuisvest kunnen worden ter preventie van ziekteverspreiding.
<i>Omschrijving meting</i>	Controleer de kinderboerderij op de aanwezigheid van een apart verblijf waar zieke konijnen tijdelijk in gehuisvest kunnen worden ter preventie van eventuele ziekteverspreiding. Controleer vervolgens de ziekenboeg op de volgende aspecten: <u>Handenwasgelegenheid</u> Controleer of er een voorziening aanwezig is waar de handen gewassen kunnen worden. Deze voorziening moet constant schoon water en (voorradij) desinfecterende zeep bevatten. Na contact met de konijnen is het belangrijk dat de handen grondig gewassen kunnen worden met water en zeep. Daarbij moeten de handen afgedroogd worden met papieren doeken en mag dit niet gebeuren met een andere (hand)doek die meerdere malen wordt gebruikt. <u>Aanwezige voorwerpen</u> Controleer of alle voorwerpen die gebruikt worden in de ziekenboeg binnen

	deze ruimte blijven en niet gebruikt worden voor de verzorging van de overige populatie konijnen. Dit zijn voorwerpen aanwezig in de ruimte (bv. prullenbak e.d.), voorwerpen die gebruikt worden voor de verzorging van de konijnen (bv. nagelschaar, borstel e.d.) en schoonmaakmiddelen. <u>Ontsmettingsbak schoenen, laarzen & overall</u> Bij het verlaten van de ziekenboeg zou een ontsmettingsbak aanwezig moeten zijn om doorheen te kunnen stappen met de schoenen. Dit is een bak met een laagstaand laagje water gemengd met desinfecterend middel waar de zool van een schoen in kan staan. Daarbij dient men, bij de verzorging van de konijnen en het schoonmaken van de verblijven, een aparte overall en laarzen aan te trekken. Deze worden niet op andere delen van de kinderboerderij gebruikt om ziekteverspreiding te voorkomen, dus worden na gebruik bij de deur uitgedaan. Wanneer één van deze drie objecten (ontsmettingsbak, laarzen & overall) mist in de ziekenboeg is waardering D van toepassing. <u>Zieke konijnen na gezonde konijnen</u> Konijnen in de ziekenboeg dienen pas behandeld en verzorgd te worden nadat de gezonde dieren (konijnen) zijn verzorgd om ziekteverspreiding te voorkomen. Wanneer de konijnen door verschillende medewerkers worden verzorgd kan dit als voldoende beschouwd worden. Zieke konijnen vertonen vaak één of meer van de volgende symptomen (en dienen in de ziekenboeg geplaatst te worden): - Verminderde eetlust van het konijn. - Jeuk, kale plekken of schilfers in de vacht. - Zichtbare uitvloeiingen (neus, oog, vulva). - Niesen of een piepend geluid bij het ademen. - Afwijkende ontlasting. - Vieze vacht rond de anus door ontlasting en urine. - Kwijlen (de kin en borst zijn nat en bevuild). De ziekenboeg is een aparte ruimte en kan niet dezelfde ruimte zijn als een quarantaine.	
<i>Waardes</i>	<i>Waarde</i>	<i>Score</i>
	A. Zieke konijnen worden apart gezet in een ziekenboeg. Dit is een afgesloten ruimte met een handenwasgelegenheid, ontsmettingsbak voor de schoenen en aparte overall en laarzen.	0
	B. Zieke konijnen worden in de ziekenboeg geplaatst waar geen handenwasgelegenheid aanwezig is.	1
	C. Zieke konijnen worden in de ziekenboeg geplaatst maar de aanwezige voorwerpen worden niet uitsluitend in de ziekenboeg gebruikt.	1
	D. Zieke konijnen worden in de ziekenboeg geplaatst waar geen ontsmettingsbak voor de schoenen aanwezig is en/of geen gebruik gemaakt wordt van aparte overalls en laarzen.	1
	E. Konijnen in de ziekenboeg worden eerder verzorgd dan de gezonde konijnen.	1
	F. Geen ziekenboeg aanwezig	4

3.5 Welzijnsprincipe: Natuurlijk gedrag

3.5.1 Welzijns criterium: Uiten van sociaal gedrag

Parameter	Castratiebeleid	
Soort parameter	Managementgerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij alle konijnen individueel (D).	
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
Definitie	Castratie wordt gedefinieerd als het verwijderen van de gonaden.	
Omschrijving meting	Controleer of de kinderboerderij alle rammen en voedsters castraeert. Informeer hiervoor bij de medewerker/leidinggevende van de kinderboerderij of de konijnen gecastreerd zijn. Beoordeel elk konijn individueel. Wanneer er geen gegevens beschikbaar zijn over het geslacht van het konijn of er is geen bewijs van castratie wordt het gewaardeerd als E.	
Waardes	Waarde	Score
	A. Konijn (ram of voedster) wordt registreerbaar gecastreerd.	0
	B. Konijn (ram of voedster) wordt niet gecastreerd.	1
	C. Ram wordt niet gecastreerd en groepshuisvesting.	2
	D. Voedster wordt niet gecastreerd maar heeft wel contact met (niet-gecastreerde of gecastreerde) rammen.	2
	E. Er wordt niet geregistreerd of konijn gecastreerd is en/of geslacht is onbekend.	2

De volgende observaties dienen buiten voedermomenten plaats te vinden en alle konijnen dienen wakker te zijn. Zorg dus dat alle konijnen wakker zijn en wacht vervolgens twee minuten alvorens de meting begint. Alle konijnen dienen zichtbaar te zijn zonder het verblijf te betreden. Is dit niet het geval zal deze meting meerdere malen plaats moeten vinden. Wanneer verblijven erg ver uit elkaar staan zal de meting ook meerdere malen plaats moeten vinden. Loop langs de verblijven en controleer alle konijnen gedurende vijftien minuten op de vertoning van positieve sociale interacties, negatieve sociale interactie, abnormaal gedrag en comfortgedrag.

Parameter	Positieve sociale interactie	
Soort parameter	Diergerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).	
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
Definitie	Positieve sociale interactie wordt gedefinieerd als onderlinge vachtverzorging, samen rusten, actief met elkaar omgaan, om elkaar heen lopen en speelgedrag.	
Omschrijving meting	Controleer of de konijnen positieve sociale interactie vertonen. Deze interactie kan alleen plaatsvinden wanneer de konijnen in groepen zijn gehuisvest. Wanneer konijnen solitair gehuisvest zijn zal een score van twee toegewezen worden (C). Wanneer konijnen solitair gehuisvest zijn maar er wel positieve sociale interactie gesignaleerd wordt omdat de verblijven gescheiden zijn met materiaal waardoor dat mogelijk is (Figuur 25) wordt een score van nul toegewezen (A).	
Waardes	Waarde	Score
	A. Groepshuisvesting en één of meerdere keren positieve interactie waargenomen.	0
	B. Groepshuisvesting en geen positieve interactie waargenomen.	2
	C. Solitaire huisvesting.	2

Parameter	Negatieve sociale interactie	
<i>Soort parameter</i>	Diergerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).	
<i>Aantal waardes</i>	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
<i>Definitie</i>	Negatieve sociale interactie wordt gedefinieerd als onderling vechten, trappen, achtervolgen (d.w.z. vluchten van de ander) en bijten.	
<i>Omschrijving meting</i>	Controleer of de konijnen negatieve sociale interactie vertonen. Deze interactie kan alleen plaatsvinden wanneer de konijnen in groepen zijn gehuisvest.	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Groepshuisvesting en één of meerdere keren negatieve interactie waargenomen.	2
	B. Solitaire huisvesting.	0
	C. Groepshuisvesting en geen negatieve interactie waargenomen.	0

Parameter	Abnormaal gedrag	
<i>Soort parameter</i>	Diergerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij alle konijnen individueel (D).	
<i>Aantal waardes</i>	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
<i>Definitie</i>	Abnormaal gedrag wordt gedefinieerd als gedrag dat afwijkend is van normaal/natuurlijk gedrag. Hierbij gaat het om een functieloze voortdurende herhaling van een bepaald gedrag. Dit kan door konijnen geuit worden door zinloos graven op een harde bodem of draadgaas, voortdurend gelijke rondjes rennen, schudden met de kop, vachtplukken, tralie knagen of heen en weer bewegen langs het gaas (ook wel stereotypegedrag genoemd).	
<i>Omschrijving meting</i>	Controleer of het konijn, gedurende 15 minuten, abnormaal gedrag vertoont.	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Het konijn vertoont geen abnormaal gedrag.	0
	B. Het konijn vertoont abnormaal gedrag.	2

Parameter	Comfortgedrag	
<i>Soort parameter</i>	Diergerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij alle konijnen individueel (D).	
<i>Aantal waardes</i>	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
<i>Definitie</i>	Comfortgedrag wordt gedefinieerd als ontspannen languit gestrekt liggen met een rustige ademhaling, gapen en/of vachtverzorging.	
<i>Omschrijving meting</i>	Controleer of het konijn, gedurende 15 minuten, comfortgedrag vertoont (Figuur 24). Indien een konijn vanwege ruimtegebrek niet languit gestrekt kan liggen wordt dat gewaardeerd als afwezigheid van comfortgedrag (B).	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Comfortgedrag waargenomen bij het konijn.	2
	B. Geen comfortgedrag waargenomen bij het konijn.	0
<i>Aanvullende informatie</i>	 Figuur 24 Konijnen die comfortgedrag vertonen	

Parameter	Groepshuisvesting	
<i>Soort parameter</i>	Omgevingsgerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).	
<i>Aantal waardes</i>	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
<i>Definitie</i>	Groepshuisvesting wordt gedefinieerd als het gezamenlijk (d.w.z. in hetzelfde verblijf) huisvesten van twee of meer <u>konijnen</u> .	
<i>Omschrijving meting</i>	Loop alle verblijven langs en beoordeel of de konijnen solitair of in een groep gehuisvest zijn. Indien konijnen in koppels (twee konijnen) gehouden worden spreekt men ook van groepshuisvesting. Beoordeel hierbij alleen de konijnen. Een konijn en een ander dier (zoals cavia) in één verblijf wordt niet gewaardeerd als groepshuisvesting. Meld dit wel bij bijzonderheden. Wanneer konijnen solitair gehuisvest zijn maar wel in contact kunnen komen met andere konijnen (d.w.z. dat de verblijven gescheiden zijn met bijvoorbeeld gaas) is er sprake van waardering B (Figuur 25).	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Groepshuisvesting.	0
	B. Solitaire huisvesting maar konijnen kunnen contact hebben met andere konijnen (bijvoorbeeld d.m.v. gaas).	1
	C. Solitaire huisvesting.	2
<i>Aanvullende informatie</i>	 Figuur 25 Positief sociaal gedrag omdat de verblijven gescheiden zijn met gaas	

3.5.2 Welzijns criterium: Uiten van ander gedrag

Parameter	Graafmogelijkheid	
Soort parameter	Omgevingsgerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).	
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
Definitie	Een graafmogelijkheid wordt gedefinieerd als voldoende ruimte en voldoende materiaal om in te graven.	
Omschrijving meting	Controleer elk verblijf op de voorziening van een graafmogelijkheid. Een graafmogelijkheid bestaat uit een laag stro, hooi, houtsnippers, aarde en/of zand in het verblijf. Voor een minimale graafmogelijkheid moet de bodembedekking die gebruikt wordt (zaagsel, stro) minimaal de gehele bodem bedekken zodat deze niet meer zichtbaar is. Een dikke laag bestaat minimaal uit drie centimeter (Figuur 26 en Figuur 27) en een dunne laag bestaat uit één tot drie centimeter (Figuur 28 en Figuur 29).	
Waardes	Waarde	Score
	A. Graafmogelijkheid door zand en/of aarde in het verblijf.	0
	B. Graafmogelijkheid door een dikke laag stro, hooi en/of houtsnippers in het verblijf.	1
	C. Graafmogelijkheid door een dunne laag stro, hooi en/of houtsnippers in het verblijf.	2
	D. Geen graafmogelijkheid (geen bodembedekking in het verblijf).	3
Aanvullende informatie	 Figuur 26 Verblijf met dikke laag stro Figuur 28 Verblijf met dunne laag stro Figuur 27 Verblijf met dikke laag stro (2) Figuur 29 Verblijf met dunne laag stro (2)	

3.5.3 Welzijns criterium: Mens - Dier - Relatie (MDR)

Parameter	Angst voor mensen	
Soort parameter	Diergerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).	
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
Definitie	Konijnen vertonen angst voor mensen wanneer ze bevroren met opengesperde ogen en snel op en neer bewegende neusvleugels, vluchten, paniekerig springen en rennen, stampen op de grond, bijten en trappen.	
Omschrijving meting	Controleer de reactie van konijnen op de benadering van de controleur. Alle konijnen dienen wakker te zijn voordat ze benaderd worden. Selecteer at random (maximaal) vijf konijnen.	
	<u>Solitaire huisvesting</u>	
	Plaatst de hand in het zicht van het konijn op een gebied waar het konijn de hand kan bereiken (d.w.z. tegen een rooster of tralies of iets van dien aard). Een contactmoment betekent dat het konijn ofwel snuffelt aan de hand, of de hand aanraakt. Houdt de uitgestrekte arm of hand gedurende vijf minuten stil tegen het verblijf (indien er nog geen contactmoment is geweest). Indien het konijn negatief reageert (d.w.z. vlucht, bijt, krabt of schopt) geldt dat als angstrespons. Wanneer het konijn niet reageert en rustig blijft zitten telt dit als geen contact met het konijn.	
	<u>Groepshuisvesting</u>	
	De controleur betreedt het verblijf, gaat zitten en steekt de arm vijf minuten uit richting het doelkonijn. Een benadering van het konijn tot minimaal 50 cm geldt als contact. Wanneer het konijn wegloopt/vlucht wordt niet nogmaals contact gezocht met het konijn maar geldt dat als angstrespons. Wanneer het konijn niet reageert en rustig blijft zitten telt dit als geen contact met het konijn.	
Waardes	Waarde	Score
	A. Één of meerdere contactmomenten met het konijn.	0
	B. Geen contact met het konijn.	1
	C. Het konijn vertoont een angstrespons bij benadering.	2

3.5.4 Welzijns criterium: Positieve emotionele staat

Parameter	Apathie (gebrek aan alertheid)	
Soort parameter	Diergerichte parameter	
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen (B).	
Aantal waardes	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
Definitie	Een apathisch (niet alert) konijn wordt gedefinieerd als een konijn dat ineengekropen in een hoek van het verblijf blijft zit terwijl het wakker is, en niet reageert op (prikkel) in de omgeving.	
Omschrijving meting	De parameter 'Apathie' wordt getoetst door middel van een Novel Object test (NOT). Een Novel Object is een voor het konijn nieuw voorwerp, in dit geval een tennisbal (Figuur 30). Voor de meting dienen de konijnen wakker te zijn. Selecteer at random (maximaal) vijf konijnen. Deze selectie is niet hetzelfde als de parameter "Angst voor mensen".	

	<u>Solitaire huisvesting</u> Men neemt een tennisbal en plaats deze op maximaal 20 cm afstand van het doelkonijn. Zorg dat het konijn daadwerkelijk in de gaten heeft dat het NO in het verblijf ligt. Hierna neemt de controleur minstens 1 meter afstand van het verblijf. Er wordt maximaal drie minuten lang gemeten of het konijn reageert op het NO in het verblijf (ruiken/aanraken). Wanneer het konijn het object niet aanraakt maar wel benaderd (na drie minuten) wordt score één gegeven. Indien het konijn contact heeft gemaakt mag het NO meteen het verblijf weer uitgehaald worden, om knagen er aan te vermijden. <u>Groepshuisvesting</u> Men neemt een tennisbal en plaats deze op maximaal 20 cm afstand van het doelkonijn. Zorg dat het konijn daadwerkelijk in de gaten heeft dat het NO in het verblijf ligt. Hierna stapt de controleur uit het verblijf. Er wordt maximaal drie minuten lang gemeten of het konijn interesse toont in het NO in het verblijf (ruiken/aanraken). Als het konijn het object benaderd maar onderbroken wordt omdat een ander konijn ook geïnteresseerd is in het object telt dit als contact met het NO (A). Indien het konijn contact heeft gemaakt mag het NO meteen het verblijf weer uitgehaald worden, om knagen er aan te vermijden.	
Waardes	Waarde	Score
	A. Konijn heeft het NO aangeraakt en/of gesnuffeld.	0
	B. Konijn toont interesse voor object maar raakt object niet aan.	1
	C. Konijn heeft het NO niet aangeraakt of er aan gesnuffeld.	2

Aanvullende informatie	 Figuur 30 Konijnen die interesse tonen in het nieuwe object (tennisbal).
------------------------	--

Parameter	Onttrekkingsmogelijkheid
Soort parameter	Omgevingsgerichte parameter
Meetmethode	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).
Aantal waardes	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).
Definitie	Een onttrekkingsmogelijkheid wordt gedefinieerd als een mogelijkheid voor het konijn zich terug te trekken van soortgenoten, mensen en predatoren.
Omschrijving meting	Controleer alle verblijven op de aanwezigheid van een onttrekkingsmogelijkheid. Dit is een aparte ruimte in het verblijf die voldoet aan de volgende aspecten: <u>Genoeg ruimte voor alle konijnen</u> De onttrekkingsmogelijkheid moet genoeg ruimte bieden voor alle konijnen wat wil zeggen dat alle konijnen zich op hetzelfde moment moeten kunnen onttrekken. <u>In- en uitgang</u> De ruimte waarin een konijn zich kan onttrekken moet een in- en uitgang hebben zodat konijnen zich ook kunnen onttrekken van andere konijnen.

	<u>Volledige afsluiting</u> De ruimte waarin een konijn zich kan onttrekken moet volledig afgesloten zijn van de omgeving en invloeden van buitenaf (op de in- en uitgang na). Dit betekent dat konijnen in de ruimte niet zichtbaar moeten kunnen zijn voor mensen (de ruimte mag bijvoorbeeld geen raam bevatten). Verder is een voorwaarde dat konijnen altijd beschikking hebben tot deze ruimte (d.w.z. zowel binnen als buiten). Het is overigens irrelevant voor de uitslag of het gaat om groepshuisvesting of solitaire huisvesting. Een schuilmogelijkheid kan dezelfde ruimte zijn als een mogelijkheid tot onttrekken wanneer het aan de juiste waardes voldoet.	
<i>Waardes</i>	<i>Waarde</i>	<i>Score</i>
	A. Een volledig afgesloten onttrekkingsmogelijkheid met genoeg ruimte voor alle konijnen en een in- en uitgang.	0
	B. Onttrekkingsmogelijkheid maar niet volledig afgesloten (mogelijk om het konijn te zien).	1
	C. Onttrekkingsmogelijkheid maar zonder in,- en uitgang.	1
	D. Onttrekkingsmogelijkheid maar niet genoeg ruimte voor alle konijnen.	1
	E. Geen onttrekkingsmogelijkheid.	3
<i>Parameter</i>	<i>Verrijking</i>	
<i>Soort parameter</i>	Omgevingsgerichte en Diergerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	De meting vind plaats aan/bij alle verblijven (A).	
<i>Aantal waardes</i>	Er is één waarde mogelijk bij deze parameter (1).	
<i>Definitie</i>	Verrijking wordt gedefinieerd als alle, in het verblijf gehouden, materialen die niet als schuilmogelijkheid dient of tot het verblijf behoort, zoals onder andere (wilgen)takken, dozen, balletjes, soortgenoten, planken die dienen als een verhoging etc.	
<i>Omschrijving meting</i>	Loop langs alle verblijven en controleer of er verrijking aanwezig is. Indien er verrijking aanwezig is let dan op de volgende twee aspecten: <u>Veiligheid</u> Controleer per verblijf of de aanwezige verrijking veilig is. Dit betekent dat de verrijking geen scherpe randen of uitsteeksels mogen bevatten waar de konijnen zich aan kunnen verwonden tijdens het gebruik. Gewone knaagstenen worden als onveilig geclassificeerd omdat deze teveel calcium bevatten waardoor blaasstenen kunnen ontstaan. <u>Gebruik</u> Verrijking dient regelmatig vervangen te worden zodat het niet bij het verblijf gaat horen en het konijn de interesse kwijt raakt. Controleer daarom of het konijn daadwerkelijk gebruik maakt van de verrijking. Voor deze observatie dienen alle konijnen wakker te zijn. Zorg dus dat alle konijnen wakker zijn en wacht vervolgens twee minuten alvorens de meting begint. Alle konijnen dienen zichtbaar te zijn zonder het verblijf te betreden. Is dit niet het geval zal deze meting meerdere malen plaats moeten vinden. Wanneer verblijven erg ver uit elkaar staan zal de meting ook meerdere malen plaats moeten vinden. Loop langs de verblijven en controleer gedurende tien minuten of de konijnen gebruik maken van de verrijking. Baseer hier de score op. Indien de konijnen buiten deze tien minuten observatie gebruik maken van de verrijking dient dit vermeld te worden bij bijzonderheden.	

<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Verrijking aanwezig en het/een konijn heeft gedurende de tien minuten ermee gespeeld.	0
	B. Verrijking aanwezig maar er wordt geen gebruik van gemaakt door de konijnen.	1
	C. Geen verrijking of onveilige verrijking.	2

Parameter	Bescherming tegen predatoren	
<i>Soort parameter</i>	Omgevingsgerichte parameter	
<i>Meetmethode</i>	De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (A).	
<i>Aantal waardes</i>	Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter (2).	
<i>Definitie</i>	Bescherming tegen predatoren wordt gedefinieerd als bescherming tegen incidenten met predatoren zoals onder andere katten, roofvogels, marterachtigen en honden.	
<i>Omschrijving meting</i>	Controleer bij elk verblijf of predatoren het verblijf van de konijnen kunnen betreden, de konijnen kunnen bereiken en of de predatoren in het zicht kunnen komen van de konijnen. Wanneer predatoren konijnen kunnen bereiken kunnen ze ook in het zicht komen van konijnen (B & C).	
<i>Waardes</i>	Waarde	Score
	A. Predatoren niet in zicht van konijnen en kunnen de konijnen niet bereiken.	0
	B. Predatoren in zicht van konijnen.	1
	C. Predatoren kunnen konijnen bereiken.	1

Parameter	Bijzonderheden
<i>Soort parameter</i>	Algemene parameter
<i>Aantal metingen</i>	Alles wordt beoordeeld.
<i>Definitie</i>	Onder bijzonderheden vallen alle waarnemingen die wel waardig zijn vernoemd te worden maar niet verwerkt zijn in de parameters.
<i>Omschrijving meting</i>	Alle waarnemingen die niet genoemd zijn/naar voren komen bij uitvoering van het protocol dienen hier genoemd te worden. Hieronder enkele voorbeelden van waarnemingen die niet naar voren komen tijdens de uitvoering van de <i>slow scan</i> maar wel waardig zijn te noemen. *De konijnen kunnen in de zomer en winter andere verblijven hebben. De audit meet enkel het/de verblijf(ven) waar de konijnen zich op dat moment bevinden. Wanneer konijnen bijvoorbeeld in de winter enkel binnen zijn gehuisvest maar in de zomer naar een buitenverblijf gaan kan dit vermeld worden. *Ook kan er abnormaal gedrag vertoond worden buiten de observatie tijd (15 minuten) om. Dit geldt ook voor andere gedragingen als positief sociaal gedrag, negatief sociaal gedrag, comfortgedrag, apathie en angst voor mensen. Dit dient ook genoteerd te worden. *Bij de at random selectie van de (maximaal) vijf konijnen voor het gezondheidsonderzoek kunnen konijnen gemist worden die duidelijk aandoeningen hebben. Dit dient ook genoteerd te worden. *Wanneer een kinderboerderij een vakantieopvang biedt voor konijnen dienen deze in quarantaine geplaatst te worden of gecontroleerd te zijn op de aanwezigheid van, besmettelijke, ziektes. Wanneer dit niet gebeurd is dit een risico voor de eigen konijnen en dient dit vermeld te worden.
Bijzonderheden met betrekking tot...	<u>Voeding</u> <u>Huisvesting</u> <u>Gezondheid</u> <u>Administratie</u> <u>Natuurlijk gedrag</u>

3.6 Volgorde parameters slow scan

In Tabel 2 is weergegeven in welke volgorde de parameters van de *slow scan* uitgevoerd dienen te worden, welke meetmethode aangehouden dient te worden, het aantal waardes per parameter en eventuele bijzonderheden zijn vermeld. De volgorde, weergegeven in Tabel 2, wordt ook aangehouden in het scoreblad in bijlage I.

Tabel 2 Volgorde parameters met de bijpassende meetmethodes, het aantal waardes per parameter en eventuele bijzonderheden.

Parameter	Meetmethode	Aantal waardes	Bijzonderheden
Positieve sociale interactie	A	1	Metingen vinden gelijktijdig plaats.
Negatieve sociale interactie	A	1	
Abnormaal gedrag	D	1	
Comfortgedrag	D	1	
Verrijking	A	1	Metingen die verricht dienen te worden aan het verblijf
Groepshuisvesting	A	1	
Graafmogelijkheid	A	1	
Drinkwatervoorziening	A	1	
Hygiëne huisvesting (leefruimte)	A	2	
Leefruimte	A	2	
Schuilmogelijkheid	A	2	
Onttrekkingsmogelijkheid	A	2	
Buitenverblijf	A	2	
Bescherming tegen predatoren	A	2	
Angst voor mensen	B	1	At random selectie
Apathie (gebrek aan alertheid)	B	1	At random selectie
Lichaamsconditie	B	1	At random selectie Per konijn worden de metingen achter elkaar verricht
Voetzoolaandoeningen	B	2	
Gebitsproblemen	B	2	
Overgroeide nagels	B	2	
Vachtconditie	B	1	
Laesies (wondingen) door soortgenoten en/of omgeving	B	1	
Kreupelheid	B	1	
Aangekoekte ontlasting	B	1	
Uitvloeiing oog, neus of vulva	B	2	
Ruwvoer	A	2	Men dient te te informeren bij de leidinggeven/medewerker van de kinderboerderij
Krachtvoer	A	2	
Groenvoer en fruit	C	1	
Bezoekers	C	1	
Lijst groenvoer en fruitsoorten	C	2	
Behandeling eventuele aandoeningen	C	1	
Quarantaine	C	2	
Ziekenboek	C	2	
Registratie	C	1	
Vaccinatiebeleid	D	1	
Castratiebeleid	D	1	
Bijzonderheden		*	

4 Score

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de scores gegeven en ingevoerd dienen te worden om de uiteindelijk welzijnsscore, die een beeld geeft van het konijnenwelzijn op de kinderboerderij, te creëren.

4.1 Scoreblad

Het scoreblad is te vinden in bijlage I. In dit scoreblad zijn alle paramaters en de bijbehorende waardering weergegeven zodat de controleur het welzijn makkelijk kan scoren. In het hoofdstuk "Parameters" staat de omschrijving betreft welke meetmethode gebruikt dient te worden en hoeveel waardes er per parameter van toepassing zijn.

Om een duidelijk beeld te creëren van het algehele konijnenwelzijn op de kinderboerderij moet er rekening gehouden worden met het aantal konijnen dat zich in een verblijf bevindt. Dit voorkomt dat gemiddeldes een verkeerd beeld geven. Ter illustratie van het scoreblad en de methode van score wordt in Figuur 31 en Figuur 32 een voorbeeld gegeven.

Groepshuisvesting

Een kinderboerderij heeft 5 verblijven met konijnen.

- A → De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (m.u.v. de verblijven in de ziekenboeg en quarantaine).
- (1) → Er is één waarde mogelijk bij deze parameter.

De meting van de parameter "Groepshuisvesting" vindt plaats aan alle verblijven.

Verblijf 1 → Solitaire huisvesting 1 konijn

Verblijf 2 → Solitaire huisvesting 1 konijn (gescheiden met gaas van verblijf 3)

Verblijf 3 → Groepshuisvesting 2 konijnen

Verblijf 4 → Groepshuisvesting 15 konijnen

Verblijf 5 → Solitaire huisvesting 1 konijn

Scoreblad:

Groepshuisvesting (A)							Score (1)
A. Groepshuisvesting.							0
B. Solitaire huisvesting maar konijnen kunnen contact hebben met andere konijnen (bijvoorbeeld d.m.v. gaas).							1
C. Solitaire huisvesting.							2
Verblijf	A	B	C	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
1			x	2	1	2	5 (score)/ 20 (konijnen)
2		x		1	1	1	
3	x			0	2	0	
4	x			0	15	0	
5			x	2	1	2	
					20	5	0,25

Score "Groepshuisvesting" → 0,25

Figuur 31 Voorbeeld scoreblad groepshuisvesting, meetmethode: A, aantal waardes: 1.

Voetzoolaandoeningen

Dezelfde kinderboerderij heeft 20 konijnen in totaal

- B → De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen.
- (2) → Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter

De meting van de parameter “Voetzoolaandoeningen” vindt plaats bij vijf konijnen.

Konijn 1 → Gave voetzool

Konijn 2 → (Ten dele) kale / rode voetzool met eeltplek.

Konijn 3 → (Ten dele) kale / rode voetzool met eeltplek en eeltknobbels met kloven en/of open wonden.

Konijn 4 → Gave voetzool

Konijn 5 → (Ten dele) kale / rode voetzool met eeltplek en eeltknobbels met kloven en/of open wonden.

Scoreblad:

Voetzoolaandoeningen (B)				Score (2)	
A. Gave voetzool.				0	
B. (Ten dele) kale / rode voetzool met eeltplek.				1	
C. Eeltknobbels met kloven en/of open wonden.				1	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1	x			0	5 (score)/ 5 (konijnen)
2		x		1	
3		x	x	2	
4	x			0	
5		x	x	2	
				5	1

Score “Voetzoolaandoeningen” → 1

Figuur 32 Voorbeeld scoreblad voetzoolaandoeningen, meetmethode: B, aantal waardes: 2.

4.2 Scoreformulier

Wanneer alle parameters van het scoreblad zijn ingevuld en de uiteindelijke scores zijn berekend kunnen deze ingevuld worden in het scoreformulier in bijlage II. Elke parameter heeft een weegfactor, variërend van twee tot negen, welke gebaseerd is op de weegfactoren uit het monitoringsprotocol (die gebaseerd zijn op de meningen van dierexperts). De score, per parameter, dient vermenigvuldigd te worden met de weegfactor waardoor een totaal score ontstaat. De som van de totaal score per welzijnsprincipe wordt vervolgens nogmaals vermenigvuldigd met een weegfactor die er enkel voor zorgt dat alle welzijnsprincipes even zwaar meetellen. De uitkomst van deze vermenigvuldiging is de totaal score voor een individueel welzijnsprincipe. De som van deze vier individuele welzijnsprincipes is de algehele eindscore (Figuur 33 en Figuur 34).

		Weegfactor parameter		
Welzijnsprincipe	Parameter	Weegfactor	Score	Totaal
Goede voeding	Lichaamsconditie	6	2	12
	Krachtvoer	6	2	12
	Drinkwatervoorziening	9	1	9
	Ruwvoer	4	3	12
	Groenvoer en fruit	3	2	6
	Bezoekers	3	2	6
	Lijst groenvoer en fruitsoorten	3	1	3
Totaal Goede voeding		2	60	120
		Weegfactor Welzijnsprincipe		Totaal score welzijnsprincipe

Figuur 33 Voorbeeld weegfactor parameters, weegfactoren welzijnsprincipe en Totaal score welzijnsprincipe

Welzijnsprincipe	Parameter	Weegfactor	Score	Totaal	
Goede voeding	Lichaamsconditie	6	1	6	→ Weegfactor parameter (6) * Score parameter (1) = Totaal score parameter "Lichaamsconditie" (6)
	Krachtvoer	6	1	6	
	Drinkwatervoorziening	9	1	9	
	Ruwvoer	4	1	4	
	Groenvoer en fruit	3	1	3	
	Bezoekers	3	1	3	
	Lijst groenvoer en fruitsoorten	3	1	3	
Totaal Goede voeding		2	34	68	
Goede huisvesting	Hygiëne huisvesting (leefruimte)	6	1	6	→ Som Totaal score parameters (6 + 6 + 9 + 3) = Score welzijnsprincipe "Goede huisvesting" (24)
	Schuilmogelijkheid	6	1	6	
	Leefruimte	9	1	9	
	Buitenverblijf	3	1	3	
Totaal Goede huisvesting		2	24	48	
Goede gezondheid	Voetzoolandoeningen	9	1	9	
	Gebitsproblemen	9	1	9	
	Overgroeide nagels	6	1	6	
	Vachtconditie	6	1	6	
	Laesies	6	1	6	
	Kreupelheid	6	1	6	
	Aangekoekte ontlasting	6	1	6	
	Uitvloeiing (oog, neus of vulva)	4	1	4	
Juiste administratie	Behandeling eventuele aandoeningen	1	1	1	→ Weegfactor welzijnsprincipe (1) * Score welzijnsprincipe (66) = Totaal score welzijnsprincipe (66)
	Registratie	3	1	3	
	Vaccinatiebeleid	6	1	6	
	Quarantaine	2	1	2	
Totaal Goede gezondheid & Juiste administratie		1	66	66	
Natuurlijk gedrag	Castratiebeleid	3	1	3	→ Som Totaal score welzijnsprincipes (68 + 48 + 66 + 67) = Score slow scan (249)
	Positieve sociale interactie	9	1	9	
	Negatieve sociale interactie	9	1	9	
	Abnormaal gedrag	6	1	6	
	Comfortgedrag	9	1	9	
	Groepshuisvesting	9	1	9	
	Graafmogelijkheid	2	1	2	
	Angst voor mensen	3	1	3	
	Apathie (gebrek aan alertheid)	3	1	3	
	Onttrekkingsmogelijkheid	8	1	8	
	Verrijking	3	1	3	
	Bescherming tegen predatoren	3	1	3	
Totaal Natuurlijk gedrag		1	67	67	
Totale slow scan score				249	

Figuur 34 Voorbeeld scoreformulier

De som van de vier welzijnsprincipes ($4 * 144$) resulteert in de uiteindelijke score van de *slow scan* en geeft een indicatie van het konijnenwelzijn op de kinderboerderij waarbij een lage score een indicatie is van goed welzijn en een hoge score een indicatie is van verminderd welzijn. Per welzijnsprincipe is een score van minimaal 0 en maximaal 144 te behalen. Voor de hele *slow scan* is een score te behalen tussen de 0 en 576 welke onderverdeeld is in de volgende vier categorieën:

- Slecht welzijn (300- 576)
- Matig welzijn (200-299)
- Voldoende welzijn (100-199)
- Goed welzijn (0- 99)

Literatuur

Bedaux, V. en Oude Nijhuis, M. (2010). Afstudeeronderzoek Konijn & Kinderboerderij. Gevonden op 19 december, 2012, op <http://library.wur.nl/WebQuery/edepot/145265>

Leenstra, F.R., Rommers, J.M., P. Koene, M.A.W. Ruis, H.J. Schuiling en J.C. Verkaik (2009) Ongerief bij konijnen, kalkoenen, eenden, schapen en geiten; inventarisatie en prioritering.

Schepers, F., Koene, P. & Beerda, B. (2009). Welfare assessment in pet rabbits. Anim. Welf. 18, 477-485

Van der Valk, P. (2006). Gemeente Zutphen. Stichting Kinderboerderijen Nederland .Gevonden op 10 februari, 2013, op www.raad.zutphen.nl

Figuren en tabellen

Bananas for Bunnies Rabbit Rescue, a resource for rescuers, adopters, and owners. (2013). Figuur 8. Ten dele kale en rode voetzool met eeltplek. Answers for Owners, Caring for your Rabbit, Grooming. Gevonden op 15 mei, 2013, op www.bananasforbunnies.org

Bedaux, A & Luyks, R. (2009). Figuur 1. Waardering van de lichaamsconditie van het konijn.

Bunnybunch (2005). Figuur 9. Eeltknobbels met open wonden. Konijnen met overgewicht. Gevonden op 7 mei, 2013 op www.bunnybunch.nl

Bunnybunch.nl. (2005). Figuur 15. Kale plekken. Home, Konijnen, Medische Informatie, Voeding, Konijnen met overgewicht laten afvallen. Gevonden op 15 mei, 2013, op www.bunnybunch.nl

Dierenartsabc (2013). Figuur 22. Ooguitvloeiing. Home, konijn, ziekten, ziekteverschijnselen, een tranend oog. Gevonden op 20 mei, 2013, op www.dierenartsabc.nl

Dierenartsenpraktijk Uithoorn-Aalsmeer. (2007-2013). Figuur 12. Ideale kniphoogte van de nagels & Figuur 13. Extreem lange nagels. Home, Konijn, Nagels knippen. Gevonden op 15 mei, 2013, op www.dierenartsenpraktijkuihoorn-aalsmeer.nl

Dierenkliniek Tiel. (2013). Figuur 14. Vachtmijt. Parasietaandoening, vachtmijt. Gevonden op 15 mei, 2013 op www.dierenkliniektiel.nl

Dierenkliniek Wilhelminapark Utrecht.(2013). Figuur 17. Normale keutels & Figuur 18. Caecotrofen. Dieren info, konijn, diersoort. Gevonden op 20 mei, 2013, op www.dierenkliniekwilhelminapark.nl

Dierenkliniek Wilhelminapark Utrecht.(2013). Figuur 16. Schurft . Dieren info, Konijn, schurft. Gevonden op 15 mei, 2013, op www.dierenkliniekwilhelminapark.nl

Dierenkliniek Wilhelminapark Utrecht.(2013). Figuur 11. Voorbeeld goede stand en scharing tanden. Dieren info, Konijn. Gevonden op 15 mei, 2013, op www.dierenkliniekwilhelminapark.nl

Dr. Ing. Jorine Rommers en Dr.ir. Ingrid de Jong. (2009). Figuur 7. Gave voetzool. Matje op de bodem geeft betere voetzolen bij voedsters. Gevonden op 15 mei, 2013, op <http://edepot.wur.nl/4909>

Fransehangoren (2010). Figuur 20. Neusuitvloeiing (2) & Figuur 21. Natte vacht bij de voorpoten vanwege het wegpoetsen van uitvloeiing. Home, problemen, franse hangoor en snot. Gevonden op 19 mei, 2013, op <http://www.fransehangoren.com>

Huisdier Direct. (2013). Figuur 3. Biks (konijnenvoer). Home, Konijnen en Knaagdieren voer, Konijnen, My Pets Choice Konijnenkorrel 2,5 kg. Gevonden op 6 mei, 2013, op www.huisdierdirect.nl

Laan, van der, I.M. (2009). Figuur 19. Neusuitvloeiing.

Kloet, I. (2013). Figuur 6. Zeil die de konijnen, indien men deze naar beneden doet, beschermt tegen weersomstandigheden zoals wind en regen. Gemaakt op Kinderboerderij Hollywood op 18 februari, 2013.

Oude Nijhuis, M. & Bedaux, V. (2009). Figuur 10. Correcte beet van de voortanden. Monitoringsprotocol voor Konijnenwelzijn op de Kinderboerderij. Gevonden op 8 mei, 2013, op <http://library.wur.nl/WebQuery/edepot/145265>

Paardekooper, F.S. (2013). Cover: Konijn. Gemaakt op Kinderboerderij de Kraal op 22 februari, 2013

Paardekooper, F.S. (2013). Figuur 4. Automaat met voer wat bezoekers kunnen kopen om aan de dieren te voeren. Gemaakt op Kinderboerderij 't Hoefblad op 20 februari, 2013

Paardekooper, F.S. (2013). Figuur 5. Binnenverblijf (rood vierkant) in het buitenverblijf. Gemaakt op kinderboerderij Doniastate op 29 januari, 2013

Paardekooper, F.S. (2013). Figuur 24. Konijnen die comfortgedrag vertonen. Gemaakt op kinderboerderij De Natuur op 28 januari, 2013

Paardekooper, F.S. (2013). Figuur 23. Voorbeeld registratie konijnen, Figuur 25. Positief sociaal gedrag omdat de verblijven gescheiden zijn met gaas & Figuur 30. Konijnen die interesse tonen in het nieuwe object (tennisbal). Gemaakt op kinderboerderij Wassenaar op 19 februari, 2013.

Paardekooper, F.S. (2013). Figuur 26. Verblijf met dikke laag stro & Figuur 27. Verblijf met dikke laag stro (2). Gemaakt op Kinderboerderij Delftse Hout op 23 februari, 2013.

Paardekooper, F.S. (2013). Figuur 28. Verblijf met dunne laag stro & Figuur 29. Verblijf met dunne laag stro (2). Gemaakt op Kinderboerderij Hoek van Holland op 21 februari, 2013.

Schippers, H.L. (2011). Tabel 1. Aanbevolen (minimale) maten voor een konijnenhok gebaseerd op het ras. Praktijkreeks hobbydieren, Konijnen. Zutphen: Roodbont Uitgeverij.

Wielink Diervoeders. (2013). Figuur 2. Gemengd konijnenvoer. Producten, Knaagdieren, Wielink konijn & knaagdierenvoeders, Gemengd Konijnenvoer Speciaal. Gevonden op 6 mei, 2013, op www.wielinkdiervoeders.nl

De *slow scan* voor konijnenwelzijn op de kinderboerderij bestaat uit zesendertig parameters, verdeeld over vijf welzijnsprincipes te weten; Goede voeding, Goede huisvesting, Goede Gezondheid, Juiste Administratie en Natuurlijk gedrag. De gehele *slow scan* zal twee tot vier uur duren afhankelijk van het aantal verblijven en konijnen op de kinderboerderij. De parameters zijn verdeeld over diergerichte parameters, wat wil zeggen dat de meting verricht dient te worden aan het konijn, omgevingsgerichte parameters, wat wil zeggen dat de meting verricht dient te worden aan de omgeving waar het konijn zich in bevindt (huisvesting) en managementgerichte parameters, wat wil zeggen dat de meting verricht dient te worden aan het management van de kinderboerderij.

In de *slow scan* wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen een meting die verricht moet worden aan/bij een verblijf en een meting die verricht moet worden aan/bij een konijn. De *slow scan* gaat uit van de volgende vier meetmethodes die aangeven hoeveel metingen verricht dienen te worden en of deze meting verricht dient te worden een het konijn of aan het verblijf:

- *A. De meting vindt plaats aan/bij alle verblijven (m.u.v. de verblijven in de ziekenboeg en quarantaine).*
- *B. De meting vindt plaats aan/bij vijf konijnen. Indien de populatie minder dan vijf konijnen is vindt de meting plaats aan/bij alle konijnen.*
- *C. Één algemene meting.*
- *D. De meting vindt plaats aan/bij alle konijnen individueel (m.u.v. de konijnen in de ziekenboeg en quarantaine).*

Per parameter kunnen er strafpunten behaald worden wanneer de kinderboerderij niet voldoet aan de ideale welzijnsnorm voor konijnen. Het aantal te behalen strafpunten varieert per parameter van minimaal nul tot maximaal vijf punten. Er zijn parameters waar één waarde van toepassing kan zijn en parameters waar meerdere waardes van toepassing kunnen zijn. Of er één of meerder waardes per parameter mogelijk zijn wordt als volgt weergegeven.

- (1). Er is één waarde mogelijk bij deze parameter
- (2). Meerdere waardes zijn mogelijk bij deze parameter

De volgorde van het scoreblad dient aangehouden te worden.

Standaard gegevens kinderboerderij:

Naam:

Datum:

Naam kinderboerderij:

Aantal konijnen:

Aantal rammen:

Aantal voedsters:

Positieve sociale interactie (A)					Score	(1)
A. Groepshuisvesting en één of meerdere keren positieve interactie waargenomen.					0	
B. Groepshuisvesting en geen positieve interactie waargenomen.					2	
C. Solitaire huisvesting.					2	
Verblijf	A	B	C	Score	Gemiddeld	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
				Totaal	Score/verblijven	

Negatieve sociale interactie (A)					Score	(1)
A. Groepshuisvesting en geen negatieve interactie waargenomen.					0	
B. Solitaire huisvesting					0	
C. Groepshuisvesting en één of meerdere keren negatieve interactie waargenomen.					2	
Verblijf	A	B	C	Score	Gemiddeld	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
				Totaal	Score/verblijven	

Abnormaal gedrag (D)				Score	(1)
A. Het konijn vertoont geen abnormaal gedrag.				0	
B. Het konijn vertoont abnormaal gedrag.				2	
Konijn	A	B	Score	Gemiddeld	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
			Totaal	Score/konijnen	

Comfortgedrag (D)				Score	(1)
A. Het konijn vertoont comfortgedrag.				0	
B. Het konijn vertoont geen comfortgedrag.				2	
Konijn	A	B	Score	Gemiddeld	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
			Totaal	Score/konijnen	

Verrijking (A)							Score (1)
A. Verrijking aanwezig en het/een konijn heeft gedurende de tien minuten ermee gespeeld.							0
B. Verrijking aanwezig maar er wordt geen gebruik van gemaakt door de konijnen.							1
C. Geen verrijking of onveilige verrijking.							2
Verblijf	A	B	C	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
					Totaal	Totaal	Score/verblijven

Groepshuisvesting (A)							Score (1)
A. Groepshuisvesting.							0
B. Solitaire huisvesting maar konijnen kunnen contact hebben met andere konijnen (bijvoorbeeld d.m.v. gaas).							1
C. Solitaire huisvesting.							2
Verblijf	A	B	C	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
					Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Graafmogelijkheid (A)								Score (1)
A. Graafmogelijkheid door zand en/of aarde in het verblijf.								0
B. Graafmogelijkheid door een dikke laag stro, hooi en/of houtsnippers in het verblijf.								1
C. Graafmogelijkheid door een dunne laag stro, hooi en/of houtsnippers in het verblijf.								2
D. Geen graafmogelijkheid (geen bodembedekking in het verblijf).								3
Verblijf	A	B	C	D	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
						Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Drinkwatervoorziening (A)							Score (1)
A. Drinkwatervoorziening werkt en is schoon.							0
B. Drinkwatervoorziening werkt maar is niet schoon.							1
C. Drinkwatervoorziening werkt niet of is niet aanwezigheid.							2
Verblijf	A	B	C	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
					Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Hygiëne huisvesting (leefruimte) (A)								Score (2)
A. Voldoende hygiëne.								0
B. Onvoldoende hygiëne.								1
C. Geen goede kwaliteit bodembedekking.								1
D. Geen apart toiletgedeelte.								1
Verblijf	A	B	C	D	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
						Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Leefruimte (A)								Score (2)
A. Leefruimte heeft voldoende oppervlakte en is voldoende hoog.								0
B. Leefruimte is onvoldoende hoog.								1
C. Leefruimte heeft onvoldoende oppervlakte.								1
Verblijf	A	B	C	D	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
						Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Schuilmogelijkheid (A)							Score	(2)		
A. Genoeg schuilmogelijkheid voor alle konijnen die bescherming biedt tegen wind, neerslag, kou, tocht en zon/warmte.							0			
B. Schuilmogelijkheid aanwezig, maar niet genoeg ruimte voor alle konijnen.							1			
C. Schuilmogelijkheid aanwezig die geen bescherming biedt tegen wind en regen.							1			
D. Schuilmogelijkheid aanwezig die geen bescherming biedt tegen tocht.							1			
E. Schuilmogelijkheid aanwezig die geen bescherming biedt tegen de zon/warmte.							1			
F. Geen schuilmogelijkheid aanwezig.							4			
Verblijf	Wel schuilmogelijkheid					Geen schuilmogelijkheid	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
	A	B	C	D	E	F				
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
								Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Onttrekkingsmogelijkheid (A)						Score	(2)		
A. Een volledig afgesloten onttrekkingsmogelijkheid met genoeg ruimte voor alle konijnen en een in- en uitgang aanwezig.						0			
B. Onttrekkingsmogelijkheid aanwezig die niet volledig afgesloten is (mogelijk het konijn te zien).						1			
C. Onttrekkingsmogelijkheid aanwezig zonder in,- en uitgang.						1			
D. Onttrekkingsmogelijkheid aanwezig, maar niet genoeg ruimte voor alle konijnen.						1			
E. Geen onttrekkingsmogelijkheid.						3			
Verblijf	Wel mogelijk te onttrekken				Niet mogelijk te onttrekken	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
	A	B	C	D	E				
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
							Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Buitenverblijf (A)							Score	(2)		
A. Buitenverblijf aanwezig met voldoende hygiëne, mogelijkheid te schuilen, een goede kwaliteit bodem (bedekking) en maatregelen tegen ontsnappen.							0			
B. Buitenverblijf aanwezig maar onvoldoende hygiëne.							1			
C. Buitenverblijf aanwezig maar zonder permanente mogelijkheid naar binnen of schuilmogelijkheid.							1			
D. Ondergrond aanwezige buitenverblijf bevat/heeft onjuiste (kwaliteit) bodem (bedekking).							1			
E. Buitenverblijf aanwezig maar konijnen kunnen ontsnappen/ zonder maatregelen tegen ontsnapping.							1			
F. Geen buitenverblijf aanwezig.							4			
Verblijf	Wel buitenverblijf					Geen buitenverblijf	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
	A	B	C	D	E	F				
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
								Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Bescherming tegen predatoren (A)							Score	(2)
A. Predatoren niet in zicht van konijnen en kunnen de konijnen niet bereiken.							0	
B. Predatoren in zicht van konijnen.							1	
C. Predatoren kunnen konijnen bereiken.							1	
Verblijf	A	B	C	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
						Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Bij het uitvoeren van de volgende parameter "Angst voor mensen" dienen (maximaal) vijf konijnen at random geselecteerd te worden.

Angst voor mensen (B)				Score (1)	
A. Één of meerdere contactmomenten met het konijn.				0	
B. Geen contact met het konijn.				1	
C. Het konijn vertoont een angstrespons bij benadering.				2	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

Bij het uitvoeren van de volgende parameter "Apathie" dienen (maximaal) vijf konijnen at random geselecteerd te worden. Dit is een andere selectie dan die gemaakt is bij het meten van "Angst voor mensen".

Apathie (gebrek aan alertheid) (B)				Score (1)	
A. Konijn heeft het NO aangeraakt en/of gesnuffeld.				0	
B. Konijn toont interesse voor object maar raakt object niet aan.				1	
C. Konijn heeft het NO niet aangeraakt of er aan gesnuffeld.				2	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

Bij het uitvoeren van de volgende parameters worden (maximaal) vijf konijnen at random geselecteerd voor het meten van de gezondheid. Dit is een andere selectie dan de eerdere gemaakte selectie voor de parameters "Apathie" en "Angst voor mensen". Deze selectie zal gebruikt worden voor de volgende negen parameters.

Lichaamsconditie (B)				Score (1)	
A. De heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn eenvoudig te voelen maar zijn afgerond en dus niet scherp en het rompgebied is vlak.				0	
B. De heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn zeer scherp uitstekend bij aanraking (mager dun).				2	
C. De ribben kan men niet voelen en de ruggengraat en heupbeenderen zijn enkel bij grote drukuitoefening voelbaar. Verder heeft het konijn een volle wam (zwaarlijvig).				2	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

2 Mager

2 = Heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn zeer scherp uitstekend bij aanraking, verlies van spiermassa en er is geen vet aanwezig

0 Ideaal

0 = Heupbeenderen, ruggengraat en ribben zijn eenvoudig te voelen maar zijn afgerond en dus niet scherp en het rompgebied is vlak

2 Zwaarlijvig

2 = Ribben niet voelbaar en de ruggengraat en heupbeenderen zijn enkel bij grootte drukuitoefening voelbaar en er is een vetophoping zichtbaar bij de buik

Voetzoolaandoeningen (B)				Score (2)	
A. Gave voetzool.				0	
B. (Ten dele) kale / rode voetzool met eeltplek.				1	
C. Eeltknobbels met kloven en/of open wonden.				1	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

Gebitsproblemen (B)				Score (2)	
A. Geen zichtbare afwijking snijtanden.				0	
B. Zichtbare foutieve scharing snijtanden.				1	
C. Kwijlen/natte kin, zichtbare kaakabces(sen), en/of hooipropen in het verblijf.				1	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

Overgroeide nagels (B)				Score (2)	
A. Nagels met de juiste lengte.				0	
B. Nagel meer dan 3 mm langer dan waar leven ophoudt.				1	
C. Gescheurde, afgebroken en/of ingegroeide nagel(s).				1	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

Vachtconditie (B)				Score (1)	
A. Geen zichtbare vachtafwijkingen.				0	
B. Zichtbare aanwijzingen voor één of meerdere van de vachtafwijkingen.				2	
Konijn	A	B		Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

Laesies (verwondingen) door soortgenoten en/of omgeving (B)				Score (1)	
A. Het konijn heeft maximaal één wond.				0	
B. Het konijn heeft twee of drie wonden.				1	
C. Het konijn heeft meer dan drie wonden.				2	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

Kreupelheid (B)				Score (1)	
A. Het konijn heeft een normale tred (geen zichtbare afwijkingen aan de manier van lopen).				0	
B. Kreupelheid zichtbaar bij één of meerdere ledematen.				1	
C. Volledig ontzien van het gebruik van één of meerdere ledematen.				2	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

Aangekoekte ontlasting (B)				Score (1)	
A. Er is geen aangekoekte ontlasting gesignaleerd aan de vacht rond het perineum (anus), en in het verblijf van het konijn.				0	
B. Er is aangekoekte ontlasting gesignaleerd aan de vacht rond het perineum (anus), en in het verblijf van het konijn.				2	
Konijn	A	B		Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
				Totaal	Score/Konijnen

Uitvloeiing oog, neus of vulva (B)					Score (2)	
A. Geen zichtbare oog-, neus- en vulva-uitvloeiing.					0	
B. Zichtbare ooguitvloeiing.					1	
C. Zichtbare neusuitvloeiing.					1	
D. Zichtbare vulva uitvloeiing.					1	
Konijn	Geen uitvloeiingen	Zichtbare uitvloeiingen			Score	Gemiddeld
	A	B	C	D		
1						
2						
3						
4						
5						
					Totaal	Score/Konijnen

Ruwvoer (A)						Score	(2)		
A. Er wordt onbeperkt ruwvoer aangeboden.						0			
B. Er wordt beperkt ruwvoer aangeboden.						1			
C. Aangeboden ruwvoer is niet schoon.						1			
D. Aangeboden ruwvoer is niet vers.						1			
E. Er wordt geen ruwvoer aangeboden.						3			
Verblijf	Ruwvoer				Geen ruwvoer	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld
	A	B	C	D	E				
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									
13									
14									
15									
							Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Krachtvoer (A)							Score	(2)
A. Er wordt biks aangeboden.							0	
B. Er wordt gemengd voer aangeboden.							1	
C. Er wordt een onjuiste hoeveelheid krachtvoer aangeboden.							1	
Konijn	A	B	C	Score	Aantal konijnen	Totaal score	Gemiddeld	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
						Totaal	Totaal	Score/Konijnen

Groenvoer en fruit (C)			Score (1)
A. Er wordt groenvoer en fruit gegeven.			0
B. Er wordt alleen fruit gegeven.			1
C. Er wordt geen groenvoer en geen fruit gegeven.			2
A	B	C	Score

Bezoekers (C)			Score (1)
A. Bezoekers mogen de konijnen niet voeren.			0
B. Bezoekers mogen de konijnen niet voeren maar er zijn geen aanduidingen van het verbod op voeren aanwezig op de kinderboerderij.			1
C. Bezoekers mogen de konijnen voeren			2
A	B	C	Score

Lijst groenvoer en fruitsoorten (C)			Score (2)
A. Er is een lijst aanwezig met geschikt(e)/ongeschikt(e) groenvoer en fruitsoorten zichtbaar voor medewerkers en bezoekers (indien deze toestemming hebben te voeren).			0
B. Er is geen lijst aanwezig met geschikt(e)/ongeschikt(e) groenvoer en fruitsoorten zichtbaar voor medewerkers.			1
C. Er is geen lijst aanwezig met geschikt(e)/ongeschikt(e) groenvoer en fruitsoorten zichtbaar voor de bezoekers (indien toestemming om te voeren).			1
A	B	C	Score

Behandeling eventuele aandoeningen (C)			Score (1)
A. Geen enkel konijn heeft een gezondheidsprobleem en/of ziekte.			0
B. Er zijn konijnen met een gezondheidsprobleem en/of ziekte en deze worden hier voor behandeld.			0
C. Er zijn konijnen met een gezondheidsprobleem en/of ziekte en deze worden hier niet voor behandeld.			2
A	B	C	Score

Quarantaine (C)						Score (2)
A. Nieuwe konijnen worden controleerbaar, minimaal twee weken, in quarantaine geplaatst. Dit is een afgesloten ruimte met een handenwasgelegenheid, ontsmettingsbak voor de schoenen en voorwerpen die uitsluitend in de quarantaine worden gebruikt.						0
B. Nieuwe konijnen worden in quarantaine geplaatst voor een periode minder dan twee weken.						1
C. Nieuwe konijnen worden in quarantaineruimte geplaatst waar geen handenwasgelegenheid aanwezig is.						1
D. Nieuwe konijnen worden in quarantaineruimte geplaatst maar de aanwezig voorwerpen worden niet uitsluitend in quarantaine gebruikt.						1
E. Nieuwe konijnen worden in quarantaineruimte geplaatst waar geen ontsmettingsbak voor de schoenen aanwezig is.						1
F. Nieuwe konijnen worden niet in quarantaine geplaatst.						4
A	B	C	D	E	F	Score

Ziekenboeg (C)						Score (2)
A. Zieke konijnen worden apart gezet in een ziekenboeg. Dit is een afgesloten ruimte met een handenwasgelegenheid, ontsmettingsbak voor de schoenen en aparte overall en laarzen.						0
B. Zieke konijnen worden in de ziekenboeg geplaatst waar geen handenwasgelegenheid aanwezig is.						1
C. Zieke konijnen worden in de ziekenboeg geplaatst maar de aanwezige voorwerpen worden niet uitsluitend in de ziekenboeg gebruikt.						1
D. Zieke konijnen worden in de ziekenboeg geplaatst waar geen ontsmettingsbak voor de schoenen aanwezig is en/of geen gebruik wordt gemaakt van aparte overalls en laarzen.						1
E. Konijnen in de ziekenboeg worden eerder verzorgd dan de gezonde konijnen.						1
F. Geen ziekenboeg aanwezig.						4
A	B	C	D	E	F	Score

Registratie (C)				Score (1)
A. De kinderboerderij houdt een registratie bij, van de konijnen, en het sterftepercentage is lager dan 1 % per jaar.				2
B. De kinderboerderij houdt een registratie bij, van de konijnen, en het sterftepercentage is hoger dan 1% per jaar.				1
C. De kinderboerderij houdt een registratie bij, van de konijnen, maar er is geen sterftepercentage bekend.				1
D. De kinderboerderij houdt geen enkele registratie, van de konijnen, bij.				0
A	B	C	D	Score

Vaccinatiebeleid (D)				Score	(1)
A. Het konijn wordt, controleerbaar, gevaccineerd tegen Myxomatose en VHD.				0	
B. Het konijn wordt niet gevaccineerd tegen Myxomatose en VHD.				2	
Konijn	A	B	C	Score	Gemiddeld
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
				Totaal	Score/Konijnen

Castratiebeleid (D)							Score	(1)
A. Konijn (ram of voedster) wordt registreerbaar gecastreerd.							0	
B. Konijn (ram of voedster) wordt niet gecastreerd.							1	
C. Ram wordt niet gecastreerd en groepshuisvesting.							2	
D. Voedster wordt niet gecastreerd maar heeft wel contact met (niet-gecastreerde of gecastreerde) rammen.							2	
E. Er wordt niet geregistreerd of het konijn gecastreerd is en/of geslacht van het konijn is onbekend.							2	
Konijn	A	B	C	D	E	Score	Gemiddeld	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								
							Totaal	Score/Konijnen

Bijzonderheden	
Bijzonderheden met betrekking tot	
Voeding	
Huisvesting	
Gezondheid	
Administratie	
Natuurlijk gedrag	

*Bijlage II**Scoreformulier*

Welzijnsprincipe	Parameter	Weegfactor	Score	Totaal
Goede voeding	Lichaamsconditie	6		
	Krachtvoer	6		
	Drinkwatervoorziening	9		
	Ruwvoer	4		
	Groenvoer en fruit	3		
	Bezoekers	3		
	Lijst groenvoer en fruitsoorten	3		
Totaal Goede voeding		2		
Goede huisvesting	Hygiëne huisvesting (leefruimte)	6		
	Schuilmogelijkheid	6		
	Leefruimte	9		
	Buitenverblijf	3		
Totaal Goede huisvesting		2		
Goede gezondheid	Voetzoolaandoeningen	9		
	Gebitsproblemen	9		
	Overgroeide nagels	6		
	Vachtconditie	6		
	Laesies	6		
	Kreupelheid	6		
	Aangekoekte ontlasting	6		
	Uitvloeijing (oog, neus of vulva)	4		
Juiste administratie	Behandeling eventuele aandoeningen	1		
	Registratie	3		
	Vaccinatiebeleid	6		
	Quarantaine	2		
	Ziekenboek	2		
Totaal Goede gezondheid & Juiste administratie		1		
Natuurlijk gedrag	Castratiebeleid	3		
	Positieve sociale interactie	9		
	Negatieve sociale interactie	9		
	Abnormaal gedrag	6		
	Comfortgedrag	9		
	Groepshuisvesting	9		
	Graafmogelijkheid	2		
	Angst voor mensen	3		
	Apathie (gebrek aan alertheid)	3		
	Onttrekkingsmogelijkheid	8		
	Verrijking	3		
	Bescherming tegen predatoren	3		
Totaal Natuurlijk gedrag		1		
Totale <i>slow scan</i> score				